Ya Kanal Ya İstanbul
Kanal İstanbul'a itiraz, işsizliğe, yoksulluğa, krize ve ekolojik tahribata karşı bir itirazdır

toplumsal özgürlük

facebook.com/ToplumsalOzgurlukPartiGirisimi twitter.com/toplmsalozgrlk 2 TL / Ocak - Şubat 2020

Metalde sınıf kavgası sürüyor

Pelin Kahiloğulları

Eylül ayında başlayan 130 bin metal işçisini ilgilendiren TİS görüşmelerinde, yapılan arabuluculuk toplantıları uzlaşmazlık ile sonuçlandı. Arabulucu raporunun sendikalara ulaşmasının ardından grev sürecine girildi. Ve Birleşik Metal'in ardından Türk Metal de Grev kararını aldı.
Her fırsatta sermayenin çıkarlarını gözeten iktidar işsizliğin 7 milyonu aştığı ülkemizde patronlarla kol kola, işçileri, "iş bulursan, şükret" diyerek baskılıyor, cehennemvari bir çalışma düzenini uyguluyor. >> *7. sayfada*

2020'de Halk Kazanacak!

2020, toplumsal bir özgürlük için örgütlülüğü büyütüp, direniş ve eylemleri her yere yaydığımız, yenilmemek için değil yenmek için mücadele ettiğimiz bir yıl olacak.

"Zenginin faytonu dağlardan aşar
Züğürt düz ovada yolundan şaşar
Zenginin helvası bal ile pişer
Züğürt herlesine un da bulamaz."
Ruhsati

Geçtiğimiz yıl üst üste gelen zamlar, işsizlik, yoksulluk, toplumsal çürüme, baskı ve sansürün egemenler eliyle yaşamımızı sardığı ama bu çelik elin, halk direnişleri tarafından geriye itildiği bir yıldı. Ve bu yaşam kavgasının devam edeceği, safların sıklaşıp sokakların daha da hareketleneceği yeni yıla girdik.

Halk, evinde aşını pişiremedikçe, ekonomik kriz gerçeğine daha çok çarpsa da egemenler bu gerçeği gizlemek için elinden geleni yapıyor. "Bizim ülkemizde yoksul mu var?" şeklinde, yoksulu yoksulluğu karşısında şüpheye düşürecek söylemlerle devam ediyorlar ekonomi güzellemelerine.

2020 yılına tamamıyla bir ekolojik talan ve rant projesi olan Kanal İstanbul, iktidarın belini her daim doğrultmasını sağlayan "milli" işlerden olan yeni otomobil ve Libya tezkeresi ile girdik.

Krizi gölgelemeye çalışıyorlar

Temel ihtiyaçlardan ilaçlara, ulaşımdan eğitime gelen zamlarla halkın omuzları ağırlaşırken iktidardakiler, ellerindekinin azıcığını bile kaybetmemek ve hatta daha da fazlasını kazanmak için yeni talanların, hamlelerin peşinden koşuyor.

Halk, kendisine sunulan çıkışsızlık, açlık ve yoksulluk kıskacından çıkmaya çalışıp intihara sürüklenirken, bir avuç varsıl elini yoksulun cebine sokmaya devam ediyor.

Tıpkı kan emmeden yaşamayacak olan bir vampir gibi sermayedarların ve egemenlerin dişleri halkın üzerinde!

İsyanlar geleceğin ebesi olacak

Bizlere hiçbir şey sunmayan bu sistem, bir kartopu gibi yuvarlanıp parçalanmayacak!

2020, halkın kendi yaşamına karar vermek için sokakları doldurup iktidarın yakasına yapıştığı ve sonunda mutlaka kazandığı bir yıl olacak.

2020, toplumsal bir özgürlük için örgütlülüğü büyütüp, direniş ve eylemleri her yere yaydığımız, yenilmemek için değil yenmek için mücadele ettiğimiz bir yıl olacak.

2020, halkların, barışın, eşitlik ve adaletin, demokrasinin yılı olacak. 2020'de, halk kazanacak!

Sadelikle geçirilecek bir çocukluğun önemi

Hatice Göz

Her şeyin müthiş hızlı aktığı zamanlardan geçiyoruz. Sürekli yetişmemiz gereken yerler, yakalamamız gereken şeyler var. Ve bu koşturmanın içerisinde "biraz" olan yetmiyor, "çok fazla" olsun istiyoruz.
>> ***Devamı 8. sayfada***

"Dışarısı" iktidara nefes sağlıyor Libya hamleleri iktidarın ve sermayenin krizleri aşmak için hiçbir kural tanımadıklarını açıkça gösteriyor.
2

Alevi hareketinde beşikler ve eşikler Gezi İsyanı Alevi hareketine sinyal verdi. Talepler, refleksler, ihtiyaçlar farklılaşıyor.
8

Konukevi değil! Kadın sığınağı "Konuk" olmuyoruz, erkeklerin teşvik ettiğiniz şiddetinden kaçıyoruz bayım!
10

Erdoğan ve ortakları

Oğuzhan Kayserilioğlu

AKP ve "Ergenekon'un"(devletin farklı iç fraksiyonlarının) iktidar koalisyonunun ortaklaşma asabiyeti acaba hangi alanlarda yoğunlaşıyor ve nerede farklılaşıyor? Ortaklığın yoğunlaştığı konulardan ilki, sermaye birikiminin önünü açmaktır. Meşruluk üretmeleri ve dünya dengelerinde konumlanabilmeleri tam da bu noktadaki başarıları ya da başarısızlıkları tarafından belirleniyor. >> ***Devamı 4. sayfada***

Dayanışma üzerine düşünmeliyiz!

Neoliberal ölüm makinesinin karşısında dayanışmayı ve ortak çıkarları savunan bir anlayışı geliştirmeliyiz.

Hasan Durkal

İşçi sınıfının ve yoksulların krize karşı öfkesi şimdilik topyekün düzenin kendisine yönelmiyor. Bunun yerine öfke, özyıkım şekline bürünüyor ve intihar olarak karşımıza çıkıyor. Belki intihar olayı bin yıllardır vardı, ama günümüz kapitalist dünyasında, özelikle kriz dönemlerinde artış gösteriyor.

Günümüz neoliberal dünyasında insanlar, artık egemenliğin kurucu unsuru, kamu üyesi ya da hak sahibi değiller. Neoliberal uygarlığın insanlara bakışı şöyle: İnsanlar, birer insan sermayesi olarak ekonomik büyümeye ya katkıda bulunacak ya da köstek olacaklar, sermayenin birikimi için nasıl bir potansiyel taşıdıklarına bağlı olarak, bu yurttaşlara ya yatırım yapılacak ya da yapılan yatırım geri çekilecek.

Yoksulluk ve yoksunluk üzerine

Durmadan yoksulluk üreten düzen, sürekli daha büyük miktarda bir nüfusu ekonomik alanın dışına itiyor, yoksullaştırıyor. (...)
Devamı 5. sayfada

POLİTİKA

İktidar bu kez de dış politikada batağa saplanırken kriz koşulları altında günden güne yükselen halkın öfkesi akacağı uygun mecraları arıyor

Sabır taşı çatladı çatlayacak

Türkiye kapitalizminin lümpen karakteri, ana akım muhalefetteki despotik devlet geleneği doğrultusunda politika yapma genetiği restorasyon güçlerini iktidarın arkasına diziveriyor. Öbür taraftan soldaki inisiyatifsizlik ve boşluk hali de iktidarın işine yarıyor ve alabildiğine daralan manevra alanının genişlemesine fırsat veriyor.

Hatice Göz

"Açlıktan bahsediyorsun
Demek bütün binaları yakan sensin
İstanbul'dakileri sen
Ankara'dakileri sen"
Orhan Veli Kanık

İktidar, umutsuzluk, çıkışsızlık motorunu döndürmeye devam ediyor. Karanlığı, toplumun etrafına bir duvar gibi örüyor; açlığı, uzun yaşamın sırrı, yoksulluğu kader olarak sunuyor. Var kalabilmek ve kurmak istediği rejimi inşa etmek uğruna yarattığı, kendisi için acil ve zorunlu hamleleri attıkça; öbür yandan halkın gerçek gündeminin üzerini kapatıp, perdeliyor. Siyasetlerinde her zaman geçer akçe olan "milli" söylemini yükseltip duruyorlar.

Millilik gürültüsü

2020 yılına "milli" bir giriş yaptık. Bir taraftan milli otomobil öbür taraftan Libya'ya tezkere… Bir de alelacele ilan edilip yapımına başlanmak istenen Kanal İstanbul…
İktidar, somut hamlelerle yürüyüşünü sürdürüyor gibi görünüyor. Ama bu gidiş o kadar pürüzsüz, sorunsuz olmuyor; yıkılmaya yüz tutan, çürüyen iktidarın varlığında açılan küçük delikler büyüyüp geniş yarıklara yol açıyor, yürüyüşünü engelleyen duruşlar güç kazanıyor, her bir hamle yeni olasılıklara kapı aralıyor.

Zıt gidişlerin, çelişkili durumların, güç aşınmalarının ve iç çekişmelerin aynı anda yaşandığı; karmaşık bir dönemdeyiz. Dönemi bu karmaşıklığıyla ele almamız gerekiyor.
Bir tarafta, ekonomik krizi bütün yıkıcılığıyla yaşayan, hisseden halk; öbür tarafta bu gerçek gündemi, "millilik gürültüsü" ile kapatmaya çalışıp; dini değerlerle sıvayan bir iktidar.

Öfke, bilinç, cesaret

Bu kadar gergin bir yapının aldığı her darbe, derin çatlaklara neden oluyor.
Tam bir çıkar şebekesi şeklinde çalışan iktidardakilerin; ufacık bir pürüzü kaldırabilecek bir esneme kapasiteleri dahi kalmadı. Her hamlede daha yüksek bir gerilime ihtiyaç duyuyorlar. Şiddeti arttırmak, zorba yöntemlere başvurmaktan başka yolları yok çünkü.
Faşizmin el yükseltmeye çalıştığı şu günlerde; iktidar, bütün bir halkı ve muhalefeti buyruğu altına alma derdinde. Becerebildiği ölçüde işleri kolaylaşacak.
Ama halkın da bir dayanma, katlanma, sabretme kapasitesi var!
Atılan her hamle de halk da yeni bir boyut ve kapasite kazanıyor; bilinçler yeniden şekilleniyor, gerçeklerin üzerindeki sis perdesi aralanıyor; kitleler, attıkları ufacık bir karşı adımdan, müthiş tecrübelerle çıkıyor ve ilerledikçe güç, cesaret kazanıyorlar. Sabır taşının çatlama sesleri, tenceresi kaynamayan mutfaklardan, ekmek alamayan ellerden faturayı ödeyemeyen cüzdanlardan geliyor.

Yolu, yürüyüş öğretiyor

Bunca yoksulluk ve baskının içerisinde yaşamaya çalışan halk bir yandan da çürümeye, faşist yöntemlere ve baskıya direniyor. Kitleler, elinden geleni yapıyor.
Bunun örneklerini çokça gördük, görmeye devam ediyoruz. Direnenlerin ateşi, egemenlerin küllerinin altında kor halinde yanmaya devam ediyor. Bunlar bize, zincirlerin kırılabileceğini yeniden hatırlatıyor.
Kadınların Las Tesis eylemlerinde gösterdikleri cesaretten Kanal İstanbul'a karşı, yağmura çamura rağmen ıslak imza için uzun kuyruklar oluşturan on binlerin dirayetinden görülüyor halkın çürümeye, baskıya karşı tavrı. Kitlelerin sabrı taşıyor, yaşamlarımızı silme karanlığa boğan iktidarın karşısında; el pençe divan duran değil, direnen, işaret eden, kendisine gösterilen köşeyi kabul etmeyen kitleler yeşeriyor.

"Dışarısı" iktidara nefes sağlıyor

Libya, Orta Doğu'da tecrit yaşayan ve ABD ile Rusya'nın çizdiği çizgileri aşamayan iktidar için bir manevra alanı sağlıyor. Fakat Tunus ve Cezayir'in Erdoğan'ı reddetmesinin de gösterdiği üzere bu manevra alanı oldukça sınırlı. Yine de bu sınırlı manevra alanı, içeride ve dışarıda sıkışan iktidar için bir nefes sağlıyor.

Hasan Feramuz

"Stratejik Derinlik" ve "Komşularla Sıfır Sorun" sloganlarıyla huruç eyleyen AKP iktidarının dış politikası, artık parlak olmayan ve hatta kısa sürede unutulan söylemlerle eskisi kadar "hayal ve umut" saçmasa da bir süreklilik arz ederek devam ediyor.

Hesaplar tutmadı

Şam'daki Emevi Camii'nde Cuma namazı kılınması hedefiyle başlanılan Suriye seferi, "şimdilik" üç küçük bölgenin alınması, iki gözlem noktasının kuşatma altında olması ve içinde el-Kaide'nin "utangaç" uzantısı HTŞ'nin de olduğu bilimum cihatçı grupların hamiliğine varmış durumda. Ve bu durum "kötünün iyisi" olsa da durumun "daha kötüye" gitme ihtimali oldukça yüksek.
Bu ihtimali yükselten ilk

göstergelerden biri "Kuzey Suriye'de" yaşananlar. Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı, Barış Pınarı adı verilen operasyonlarla elde edilen üç bölge, YPG'yi bitirmek bir yana onun belkemiği olduğu Suriye Demokratik Güçleri'nin (SDG) uluslararası bir aktör haline getirdi. Buna ek olarak son operasyon sonucunda Rusya ve Esad'ın sınırlara gelmesi hem YPG ve SDG'nin varlığını garanti altına aldı hem de "Katil Esed"in uzun yıllar sonra Türkiye sınırlarına gelmesini sağladı. Dolayısıyla Türkiye'nin bu hamleleri Suriye'de Kürtlerin statü kazanmasını kısa vadede engellemeyi başarmış olsa da, orta ve uzun vadede bunu engelleyebilmenin önünü de kendi eliyle kapatmış oldu.

Sermayenin gözü doymuyor

Diğer yandan Erdoğan'ın BM'deki konuşmasında birbirinden güzel tasarımlarla hazırlanmış haritalarla sergilediği TOKİ villalarını Kuzey Suriye'deki bölgelerde henüz inşa edemedi. Bunda bölgenin cihatçı grupların iç çatışmaları ve talan kavgaları nedeniyle "güvenli" olmamasının payı büyük. Fakat buna rağmen Afrin'den koparılan zeytin ağaçları ile toplanan tonlarca zeytin ve zeytinyağı, Cerablus'ta kurulan meslek yüksek okulu ve kurulan PTT vb. kamu kuruluşları, Türkiye sermayesinin murat ettiği rant ve talanı kısmen de olsa elde ettiğini ve gözünün daha da fazlasını elde etmekte olduğunu gösteriyor.
Nitekim bu minvalde Türkiye sermayesinin göz koyduğu yerlerden biri de Libya. Doğu Akdeniz'deki savaşımda konum kazanma saikiyle atılan Libya adımı, ardında doğalgaz ve petrol hedeflerini de barındırıyor. Hafter'i düzenlediği operasyonlarla yolun sonunu görmeye başlayan Sarrac hükümetine uzatılan "askeri tezkerenin" bir anlamı da bu hedeflerin gerçekleştirilmesi ve güvenliğinin sağlanmasını içermekte.

Durmak yok

Bunlarla birlikte Libya, Orta Doğu'da tecrit yaşayan ve ABD ile Rusya'nın çizdiği çizgileri aşamayan iktidar için bir manevra alanı sağlıyor. Fakat Tunus ve Cezayir'in Erdoğan'ı reddetmesinin de gösterdiği üzere bu manevra alanı oldukça sınırlı. Yine de bu sınırlı manevra alanı, içeride ve dışarıda sıkışan iktidar için bir nefes sağlıyor.
Bu nefes iktidara, Rusya ve Suriye'nin İdlib operasyonuyla sınırlara doğru kaçan on binlerce cihatçıyı onlarca uçak aracılığıyla Libya'ya göndermesinde olduğu gibi, yaşamını devam ettirmesini sağlıyor. Bu açıdan gerek Suriye gerekse Libya hamleleri iktidarın ve sermayenin krizleri aşmak için hiçbir kural tanımadıklarını ve tanımayacaklarını açıkça gösteriyor. Ta ki durdurulana kadar…

POLİTİKA

Restorasyon olasılığı kendini koruyor

Restorasyonun yeni partiler cephesi

Yeni partilerin oy oranları yüksek olmasa da, Erdoğan'ın oyunu belli oranda sınırlandırarak iktidar dengelerini değiştirebilme ihtimali var. Bu durum, sermaye açısından Erdoğan'ı daha kontrol edilebilir bir duruma çekebilir veya restorasyon seçeneğine geçişe ön açabilir.

Arzu Küçük

Ahmet Davutoğlu, Gelecek Partisi'ni kurdu. Ali Babacan ise partisini 2020 yılında kuracağını açıkladı.

Davutoğlu, bu süreçte bir yandan, demokratikleşme, bağımsız yargı, güçlü parlamento, insan hakları, söylemlerinde bulunuyor; parti vitrini ve bazı söylemler üzerinden gezi direnişine, Alevilere, Kürtlere göz kırpıyor. Ancak, asıl olarak AKP'nin dayandığı muhafazakâr tabanı etkilemek istediğini tahmin etmek zor değil.

Öte yandan Davutoğlu, AKP içerisinde olduğu dönemde ciddi payının olduğu politikalarla ilgili özeleştirisini vermediği gibi, söylemlerinde "devlet aklı" vurgusunu sık sık yapıyor ve Orta Doğu'daki Neo-Osmanlıcı savaş politikasının kendi eseri olduğunu vurgulamaktan çekinmiyor.

Davutoğlu'nun söylemleri daha çok, AKP'nin ilk çıkış sürecindeki söylemlerle benzerlik gösteriyor.

AKP kadroları içinde Gelecek Partisi'ne doğru, belli oranda çözülme de görülüyor ancak, AKP'den kopan kitlenin, bir yere varmadığını gördüğü aynı söylem ve politikaların etkisiyle, yeni bir partiye yönelmesi zor görünüyor.

Babacan ise Abdullah Gül ile birlikte, siyasi hamlelerini daha derinden götürüyor. AKP içerisinde olduğu dönemle ilgili daha özeleştirel bir tutum sergileyen Babacan'ın söylemlerinde de "hukuk, demokrasi, özgürlük" gibi kavramlar öne çıkıyor. Davutoğlu'nun aksine Erdoğan'la açıktan gerilime girmeyerek daha "sakin" bir siyaset izliyor.

Öte yandan Babacan da AKP'nin çıkış sürecindeki söylem ve politikaları sahiplense de; söylemleri,

AKP'den daha farklı bir siyasi hat izleyeceğini düşündürüyor.

Bu süreçte küresel sermaye ile temaslarını hızlandıran Babacan'ın söylemlerinde ekonomi de, büyük yer tutuyor.

Erdoğan iktidarının yeni partilerle imtihanı

Erdoğan iktidarı, savaş politikasıyla kitlesini belli oranda konsolide etmeye çalışsa da, sermayenin yapısal krizinin de etkisiyle ciddi sıkışmalar yaşıyor. Elindeki tüm devlet imkânlarına, propaganda araçlarına ve sürekli gerilim siyasetine rağmen; oy oranı gerilemeye devam eden ve ancak ittifakla iktidarda kalabilen AKP'den yeni partilere doğru kayan birkaç puanlık oy oranı bile, dengeleri ciddi biçimde etkileyebilir.

Bunu gören Erdoğan; ikna, örtülü veya açık tehditler yoluyla, yeni parti girişimlerini engellemeye yönelmişti. Sonrasında şehir üniversiteleri üzerinden eski yol arkadaşlarını suçlamayı sürdürdü. Erdoğan'ın Davutoğlu ve Babacan'la kuruduğu gerilim, dolaylı veya doğrudan devam edecek gibi görünüyor.

Sermaye açısından gelişen süreç

İktidarın kontrolünü bütünüyle eline almak isteyen ve Erdoğan iktidarının aşırılıklarının yol açtığı meşruiyet kaybı, biriken halk öfkesi gibi "sorunlara" çözüm arayan sermaye ise; bu arayış içinde iktidarın politikalarıyla elde ettiği büyük kârları tehlikeye atmak istemiyor. Bu aşamada masada tuttuğu restorasyon seçeneğini ilerletmede temkinli davranıyor.

Ancak, yeni partilerin oy oranları yüksek olmasa da, Erdoğan'ın oy oranını belli oranda sınırlandırarak iktidar dengelerini değiştirebilme ihtimali var. Bu durum, sermaye açısından Erdoğan'ı daha kontrol edilebilir bir duruma çekebilir veya restorasyon seçeneğine geçişin önünü açabilir.

Öte yandan, Babacan'ın Londra'daki temasları, kuracağı partinin küresel sermaye açısından desteklenebilecek bir seçenek olduğunu gösteriyor.

Bu iki partinin de alacağı sermaye desteği; halk nezdindeki popülaritesine bağlı olarak artabileceğini düşünebiliriz. Ancak AKP'nin birçok halk düşmanı hamlesinin altında imzası bulunan iki ismin de, şimdiki "demokrasi havarisi" görünümünün halktan bulacağı karşılığın zayıf olacağını tahmin edebiliriz.

Restorasyon olasılığında İmamoğlu cephesi

Restorasyon olasılığının İmamoğlu cephesindeki gidişatın tek belirleyeni CHP'nin politik hamleleri ile sınırlı değil, 31 Mart-23 Haziran seçimlerinde AKP ve Erdoğanlı gidişe hayır diyen kitleler ile İmamoğlu arasında şimdiden açığa çıkan sürtünme noktaları yani halkın sözü ve eylemi de ana belirleyici faktör olacak.

Perihan Koca

İç politikadaki olağanüstü gidişatta; restorasyon olasılığı uzun zamandır ülke gündemindeki yerini korumaya devam ediyor. Özellikle de 31 Mart-23 Haziran yerel seçim takvimiyle oluşan siyasal denklemle birlikte, bu olasılık restorasyon güçlerine el yükselten yeni güncellikler kazanmış durumda. Üstelik şimdi bu olasılığın yaşamda somutlanabilmesi için epeydir aranan aktör de, Ekrem İmamoğlu şahsında bulunmuş vaziyette.

Restorasyonun tek bir biçimi olmayacağı gibi, gelişen yeni durumlarla birlikte, restorasyon sürecinin öncülüğü için konuşulan tek aktör de İmamoğlu değil. Ama aktörler arasında en öndeki ve popüler isim o.

Tarihsel ve kurumsal bakış

Restorasyon olasılığında İmamoğlu cephesini analiz ederken, İmamoğlu gerçekliğini kurumsal ve tarihsel bir tartışma zeminine çekerek değerlendirmek elzem. Başka türlü bir değerlendirme şekli şahsiyatçı ve kendiliğinden bir yorumlamaya tabi tutuş olacak ve bizi gerçeklikten uzak, farklı sapmalara, şaşı bakışlara yöneltecektir.

Zira Kılıçdaroğlu'nun genel başkanlık koltuğuna oturduğu andan itibaren dümeni sürekli sağa kırması, her kritik kavşakta Erdoğan ve AKP'nin bastonu işlevini görmüş olması nasıl kendiliğinden ve şahsi bir pozisyon alış değil ise, İmamoğlu'nun belediye başkanlığı koltuğuna oturur oturmaz makamında Kur'an okutmasından Erdoğan'la namaz kılmasına kadar sıkça dini ritüellere başvurması da kendiliğinden bir oluş değil, günün koşullarının gerektirdiği politik denklemde, sözcülüğünü yaptıkları oluşun içinde pozisyon alıştır.

Devlet partisi olarak CHP

Devlet ve sermayenin sadık sözcüsü konumundaki CHP, kurulduğu günden bu yana bir siyasi parti olmaktan çok bir devlet kurumu olarak var oldu. Bizzat devlet eliyle doğmuş ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu gücü olan Kemalist öznenin siyasi partisi olarak şekil-

lenmiş bir devlet partisinden söz ediyoruz.

Ordu merkezli yapının bozuma uğrayıp yeni bir statü kazanmasıyla birlikte, ordu ve devlet bürokrasisi güdümlü bir parti olmaktan ziyade, daha çok sermaye ile eşleşmiş bir parti konumunda yer alıyor CHP. Eskinin egemenleriyle sıkı ilişkisini sürdürse de esas olarak TÜSİAD odaklı sermaye güçleriyle uyumlulaşmış bir yapıya bürünmüş durumda.

CHP, Türkiye tarihindeki çeşitli rejim ve iktidar uğraklarında, devlet ve sermaye ilişkilerindeki dengeler üzerinden doğrudan belirlenerek, temel saikleri aynı kalmakla birlikte, yeni güncellikler kazanarak yol aldı. Partide açılan Kılıçdaroğlu sekmesiyle oluşagelen "yeni yapı" şimdilerde açılan İmamoğlu sekmesiyle yeni bir içerik kazanarak şekil aldı, almaya da devam ediyor.

Kılıçdaroğlu ile açılan politik hat, bugün İmamoğlu ile yeni bir boyut kazanarak, neoliberalizmle bütünleşmiş merkez sağ burjuva siyaseti konumlanışı üzerinden derinleştiriliyor.

İmamoğlu'nun belediye başkanlığı yönetiminde büyük sermaye güçlerinin CEO'ları olarak bildiğimiz isimlerden oluşan bir kadro yaratması, o meşhur saray toplantısındaki pozisyon alışı, uluslararası sermaye güçlerinin ana merkezlerine yapmış olduğu ziyaretler, Türkiye'de küresel sermayeye verilen büyük yemekli toplantılar İmamoğlu üzerinden atılan restorasyoncu hamleler olarak okunabilir.

Bir belediye başkanının uluslararası ekonomik ve siyasal alanda bunca boy göstermesi tesadüf olmadığı kadar, salt belediye başkanlığı planıyla sınırlı bir ufuk olmadığını da açıkça gösteriyor.

CHP'nin tarihsel kodları

Ancak Türkiye sermayesinin özgün tarihselliğindeki kimi sürtünme noktaları restorasyoncu gidişin yürüyüşünün içeriğini ve ritmini belirliyor. Osmanlı'dan devralınıp kapitalizme uyarlanan despotik yapı farklı biçimler alarak sürüyor. Ancak despotik bilincin ya da despotik yönetim biçimlerinin ötesine geçilemiyor. Statükocu anlayış dolayısıyla da tek başına iktidar olma bilinci ya da yürüyüşüne sıçranılamıyor.

Yürüttüğü politik hatta, Erdoğan ile çatışmak yerine mümkün mertebe tansiyon düşürücü pozisyonu tutmayı tercih etmesi, doğrudan hedef alan söylem ve eylemden kaçınması, devlet terbiyesi vurguları yapması sadece konjonktür gereği tercih edilen politik praktikten kaynaklı değil, yüklü olduğu tarihsel düşünce ve davranış bagajlarıyla ilintili. Ki mevcut statükoyu koruma refleksi de buna içkin.

Öte yandan restorasyon olasılığının İmamoğlu cephesindeki gidişatın tek belirleyeni CHP'nin politik hamleleri ile sınırlı değil, 31 Mart-23 Haziran seçimlerinde AKP ve Erdoğanlı gidişe hayır diyen kitleler ile İmamoğlu arasında şimdiden açığa çıkan sürtünme noktaları yani halkın sözü ve eylemi de ana belirleyici faktör olacak.

POLİTİKA

Oğuzhan Kayserilioğlu

Devlet krizi sürerken, halk muhalefeti arayış içinde

Erdoğan ve ortakları

Devlet krizi koşullarında, "farklı iktidar alanlarına dağılma" eğiliminde olan egemenlerin farklı fraksiyonları arasında yaşanan ve hepsi de halk düşmanı olan sefilce didişmelere karşı, kendisini kendi hareketiyle fiilen inşa eden halkın seçeneği, "en meşru iktidar alanı" olacaktır.

1. sayfadan devam (...)

Kapitalizmin ülkedeki gelişmesinin ulaştığı seviyenin ve içinde çırpındığı krizinin dayattığı acil ihtiyaçları en hızlı biçimde karşılamaları gerekiyor. Bu ise, ülkede neoliberal soygun politikalarının daha da yoğunlaştırılarak sürdürülmesi ve bölgesel-hegemon bir devlet olmak anlamına geliyor.

Yoksullaştırma politikaları

Halkın boğazını sürekli sıkmakta aralarında bir sorun yok.
Olası bir iç gerilim ancak yoksullaştırma politikalarına halk muhalefeti sertleşince hangi tepkiyi verecekleri konusunda çıkabilir. Devlet şiddeti hangi oranda kullanılacak ya da hangi tavizler verilecek gibi "tercihler" farklılaşabilir.
Halk muhalefeti onca baskıya rağmen farklı biçimlerde zenginleşerek süreklileşse de, henüz parçalı, tepkisel ve sadece günlük acil taleplerine yönelik. Halk hareketleri, bütünleşmiş, kararlı ve politik bir zemine sıçrayamadığı için, koalisyonu dağıtabilecek düzeyde bir basınç üretemiyor.
Ancak, AKP ve MHP'nin azalma eğiliminde olan oy oranları, sokakta birleşip sertleşemeyen halk muhalefetinin gerçek yaşamdaki varlığını ve üstelik toplum içinde giderek daha geniş bir alana yayıldığını gösteriyor. Halkın, daha fazla risk taşıyan, daha yüksek enerji ve moral gücü isteyen sokak eylemlerini henüz göze alamadığını, ancak iktidara karşı muhalefetini pasif düzeyde de olsa kalıcılaştırıp güçlendirdiğini görüyoruz.
Peki, kaybedeceği bir seçimle kendisine dayatılacak iktidar değişikliğini kabul etmeyeceği anlaşılan mevcut iktidar koalisyonu, o zaman ortaya çıkacak yoğun halk tepkilerine nasıl cevap üretecek? Bu noktada, koalisyonun "dağılma" riskiyle yüzleşebileceğini tahmin edebiliriz.

Erdoğan'ın şansı

En büyük şansları, kendilerine karşı muhalefetin odaklaştığı alanın CHP olmasıdır.
İktidar ve ana muhalefeti aslında aynı despotik devlet ve sermayenin korunması zemininde konumlanıp "kardeşleşiyor", ama bu zeminin toplumsal gerçeklik içinde nasıl gerçekleşebileceği konusunda farklılaşıyorlar.
Her kritik aşamada "devletin ve sermayenin bekası" adına Erdoğan önderliğindeki koalisyona açıkça destek olan CHP, şayet halk muhalefetini dizginleyebilme gücü kalmışsa, öylesi kritik anlarda gene aynı tutumu hayata geçirmeye çalışacaktır.
Olağanüstü risklerle yüklü olarak kendisini sürdürmeye çalışan sermaye düzeni ve onun koruyucusu güçler, hiçbir ek risk taşımak istemiyor.
Onca baskıya rağmen kitle desteğini koruyan hatta yavaş da olsa sürekli arttıran HDP ise, "Kürt" odaklı olması gerçekliği tarafından sınırlandırılıyor.

Halkçı iktidar alanı

Halkın arayış içinde olan muhalefetine uygun bir yapıda kendisini inşa eden, "sosyalist", "halkçı" ya da "demokrat" odaklı bir gücün, CHP'nin içindeki yurtsever, demokrat ve halkçı güçlerle uygun dengeler ve HDP ile gölgesiz-açık bir ittifak kurarak kendisini ortaya koyması gerekiyor. Bu güç, halk hareketinin bütün nabız atışlarında fiilen var olarak, kendi seçeneğini şimdiki kaotik ortama fiilen dayatmalıdır.
"Gezi", bütün güzelliği ve gücüyle ortaklaşılan alandır ve zaten hareket halinde olan bütün güçler o "ruhla" besleniyorlar
Devlet krizi koşullarında, "farklı iktidar alanlarına dağılma" eğiliminde olan egemenlerin farklı fraksiyonları arasında yaşanan ve hepsi de halk düşmanı olan sefilce didişmelere karşı, kendisini kendi hareketiyle fiilen inşa eden halkın seçeneği, "en meşru iktidar alanı" olacaktır.
Aksi durumda, şimdi allanıp pullanarak devreye sokulan Babacan ve CHP'nin ortaklaşması, "fareli köyün kavalcısı" olarak halk muhalefetinin önüne geçecek, mevcut iktidarın emekçi düşmanı soygun politikalarını farklı soslarla süsleyerek "Batı-sermaye" adına sürdürecektir.

Koalisyonun yayılmacılık politikası

"Faşist kurumsallaşmanın tamamlanamaması" olarak saptayabileceğimiz süreç devam ettikçe, Erdoğan ve etrafındaki dar ekibinin denge kaybı yaşamaya başladığını, rastgele söylemler ve hesapsız tutumlarla adeta çırpınarak düşüşlerini durdurmaya çalıştıklarını görüyoruz.

İktidar koalisyonun bütün ortakları, yaşanan küresel hegemonya krizinin ortaya çıkardığı boşluklardan ve küresel hegemon güç adaylarının aralarındaki gerilimlerden faydalanarak bölgede hegemonya kurmaya çalışmakta anlaşıyor. Ancak, bu tutumun hangi politikalarla hayata geçirilebileceği konusunda farklılaşıyorlar.
İktidarın hegemon gücü Erdoğan, kimi zaman "maceracı" denilebilecek bir "atılganlık" görünümüyle yürüttüğü bölgedeki hamlelerini, ancak oldukça ağır zaaflar yüklenerek ve ilerledikçe daha fazla sıkışarak sürdürebiliyor. Yolun sonundaki en güçlü olasılık, şimdi Suriye'de yaşanan etrafı çevrilmiş üsler gerçekliğinin bütün bölgeye yayılması olacaktır.
Kaçınılmaz sona gelince nasıl "dönüş" yapılacağı ve hatta bir "dönüş" yapılıp yapılamayacağı ise belirsiz.
Bölgedeki kaostan ve küresel hegemonya boşluğundan sermayenin çıkarları yönünde faydalanmak, kendi askeri-politik ve ekonomik gücünün çok ötesinde bir konuma yerleşerek bölgedeki her yere hesapsızca saldırmak anlamına gelmez.
Üstelik, üstüne "İslami" sos sürülmüş ideolojik saplantılarla yüklüyseniz, yürüdüğünüz zaten tehlikeli olan yolu kendi iradenizle daha da zorlaştırırsınız.

Panik işaretleri

Erdoğan'ın artık kaybettiğini görmemesi imkansız. O, tam da bu gerilimden çıkıp gelen farklı gerilim eksenlerinin kendisini gittikçe daha fazla sıkıştırmasının yarattığı panikle davranıyor.
Aslında Gezi döneminde başlayıp sonrasında sürüp gelen politikalarının önemli bir iç-belirleyeni bu gerilimler. Her ne kadar devlet gücünün giderek daha fazla alana yayılarak ve daha şiddetli olarak kullanılmasıyla "düşme" anı geciktirilse de, düşme yönündeki gidiş bir türlü durdurulamıyor.
Aynı zamanda "faşist kurumsallaşmanın tamamlanamaması" olarak saptayabileceğimiz bu süreç devam ettikçe, Erdoğan ve etrafındaki dar ekibinin denge kaybı yaşamaya başladığını, rastgele söylemler ve hesapsız tutumlarla adeta çırpınarak düşüşlerini durdurmaya çalıştıklarını görüyoruz.
Evet, faşist inşanın kendine özgü rasyonalitesinde böylesi "dengesiz-hesapsız" denilebilecek tutumların özel bir ağırlığı var.
Bu yüzdendir ki, düşüşleri sürerken tersinden faşist inşa süreci de ilerliyor.
Ancak, bu dengesiz tutumların son dönemde özel bir ivme kazandığını, bağlı olarak çok sık "geri adım" atılmaya başlandığını da görüyoruz.
Olası tepkilerin bir "kıvılcım" rolü oynayarak hızla ülkeye yayılıveren bir "aleve" dönüşüvermesinden korktuklarını anlayabiliyoruz.
Haksız da değiller.
"Dengesizlik" bölge politikalarında da kendisini gösteriyor ve o alanda yaşanacak bir "yenilginin" ülke içinde her şeyi değiştirebilecek çapta sarsıntılar yaratacağı çok açık.

Sermayenin bölgesel açılım ihtiyacının aciliyeti düşünüldüğünde, görevini yapamayan koalisyonun boşluğa doğru sürüklendiği görülüyor. Tersi yönde oldukça fazla gürültü kopartılıyor olsa da, çoğu hamlenin aniden sessizliğe gömülerek başarısızlıkların gizlendiği, halen sürenlerin de aynı kaderle yüzleşmeye sürüklendiklerini saptayabiliriz.

Farklı hesaplar

Erdoğan kendince ABD-Rusya arasındaki küresel gerilimden yararlansa da, ABD ve Rusya'nın da kendi "hesapları" olduğu-olacağı açıktır.
Kimi zamanlarda adeta "kolaylık" sağlanarak Erdoğan'ın önünün açıldığını görüyoruz.
Açıktır ki, TC kaldırabileceğinin çok üstünde gerilimlerle yüklü alanlara itiliyor ve fazlasıyla zorlanacağı noktada "çözülmesi" bekleniyor.
Erdoğan ve TC gittikçe daha çok dış desteğe muhtaç hale getirilerek ve olası bir "kırılma" anında üstünde rahatça "oynanabilecek" konuma sürüklenerek adeta bir "tuzağa" sürükleniyor.
O çözülme "anı" ABD'nin kendisine daha muhtaç hale gelmiş-getirilmiş TC'ne "içerdeki" ekonomik, politik ve askeri güçlerine dayanarak "müdahale" anıdır.
Ek olarak, Rusya'nın hızla güçlenen bölgesel hegemonyasında Erdoğan'ın uçuk-kaçık tutumlarını "kaldıraç" olarak kullandığını da belirtmeliyiz. O ilişkide Erdoğan sadece çırpındığı bataklıkta bir müddet daha boğulmamak için zaman kazanırken, Putin her zaman gerçekten kazanan taraf oluyor.

Kemalist iktidar alanı

Koalisyonun bazı ortaklarında ise, TC'nin alışılagelen tutumu öne çıkıyor.
TC'nin kuruluşu sürecinde, o kuruluşa hizmet etmekte "rasyonel" olan ve daha çok kendisini koruyup var etmeyi hedefleyen bu tutum, günün koşullarının dayattığı "imkanları" değerlendirmekte yetersiz kalacaktır.
ABD'nin askeri-politik şemsiyesinin altından bir santim bile ayrılmadan ve sürekli riskten kaçarak günümüzün kaotik koşullarında yol alınamaz, hele ek inisiyatifler hiç kazanılamaz.
Bu güçlerin, Türkiye kapitalizminin işleyişinin bir ürünü olarak o yönde kimi fiili durumların gerçekleştiği bölgesel alt-emperyalist konum edinme hedefine "stabilite ve derinlik" kazandırması imkânsız.
Kaldı ki, bu güçler de "Batıcı" ve "Doğucu" olarak ayrılmış durumdalar. Bu ayrılık, taraflar günümüzün devlet krizi koşullarında ek risk almamak için şimdilik kendilerini sınırlandırdıkları için sorun yaratmıyor gibi gözükse de, zamanın akışı içinde sert ve gergin bir ayrılığın tohumlarını içinde taşıyor.

Sonuç alınamıyor

Sonuçta, sermayenin bölgesel açılım ihtiyacının aciliyeti düşünüldüğünde, görevini yapamayan koalisyonun boşluğa doğru sürüklendiği görülüyor.
Tersi yönde oldukça fazla gürültü kopartılıyor olsa da, çoğu hamlenin aniden sessizliğe gömülerek başarısızlıkların gizlendiği, halen sürenlerin de aynı kaderle yüzleşmeye sürüklendiklerini saptayabiliriz. Mısır'da ve Libya'da kaybedilen milyarlarca dolarlık sermaye başka nasıl izah edilebilir?
Peki, başka bir sistem içi seçenek var mı ya da sermaye güçlerinin doğrudan kendisinden bu yönde özel-ön açıcı öneriler geliyor mu?
Hayır! Onlar, tarihsel geçmişlerinde "Armut piş, ağzıma düş" bedavacılığına alışkın oldukları için, mallarının satışının garantileneceği bölgesel pazarın ve karlarını yükseltecek ucuz emek çapulculuğunun "birileri tarafından" kendilerine sunuluvermesini bekliyor!
Sermaye güçleri, ilk defa başlarına gelen böylesi bir sorunu nasıl çözeceklerini, hangi yollarla stabil bir bölgesel hegemonya kuracaklarını bilemiyor, yaptıkları hamlelerle sonuca ulaşmayı beceremiyorlar.

POLİTİKA

İşsizlik, pahalılık ve yoksulluğa karşı, tarih yapıcı eylemler konusunda yenilenmeye ve kurucu bir inisiyatife ihtiyacımız var

Dayanışma üzerine düşünmeliyiz!

Yoksulların yoksunluk duydukları şey yalnızca temel maddi ihtiyaçlar değil. Neoliberal dünyanın parçalayıcı etkisi toplulukların alışılagelmiş dayanışmacı geleneklerini parçaladı. İnsanlar artık nasıl dayanışacaklarını bilmiyorlar.

Hasan Durkal

1. sayfadan devam (...)

Yoksul yoksun olandır, belirsiz bir geleceğe kadar kronik bir yoksunluk içinde yaşar. Dışlanmıştır, yaşamsal ihtiyaçlarını karşılayacak kapasitede olmadığına ve kişisel yetersizliğinden dolayı yoksul olduğuna inandırılmıştır. Düzenin ideologlarına göre vasıfsızdır, girişimci ruha sahip olmadığı için "hak" etmemiştir. Bu yüzden depresif, umutsuz ve çökkündür.

Evet, yoksullar dışlanıyor. Çünkü onların toplumsal bir işlevi yok, olsa olsa tüketiciler. Ama bu tüketicilik de düzen açısından niteliksiz. Çünkü alım güçleri düşük.

Dayanışmanın parçalanması

Ama yoksulların yoksunluk duydukları şey yalnızca temel maddi ihtiyaçlar değil. Neoliberal dünyanın parçalayıcı etkisi toplulukların alışılagelmiş dayanışmacı geleneklerini de parçaladı. İnsanlar artık nasıl dayanışacaklarını bilmiyorlar. Yoksulluğun en yıkıcı etkisi bu. Bir bireyin geçimlik ekonomisinin olmamasının yanı sıra, kendisini koruyucu, sahiplenici ya da destekleyici bir ağa sahip olmaması belki de

yoksulluğun en yıkıcı sonucu. Binlerce yıllık dayanışma ve geçim bilgisi neoliberal dünya tarafından parçalandı.

Yoksullaşan ve yoksunlaşan insanlar, ekonomik çarkların dönmemeye başlamasıyla birlikte, birden ekonomik alanın dışına itilebiliyorlar. Başta iyimser bir şekilde tekrar bu çarklara dâhil olma niyetinde hareket ediyorlar. Bekliyorlar, iş arıyorlar, sabrediyorlar. Ama sonunda bir çıkış yolu bulamayınca ya intihar ediyorlar ya da ruhsal açıdan çökkün yaşayan birer ölüye dönüşüyorlar.

Dayanışmanın kuruculuğu

Bu noktada solun önünde kurucu bir eylem tarzı keşfetme görevi duruyor. İşsizlik, pahalılık ve yoksulluğa, zamlara ve krizin tüm yıkıcı etkilerine karşı protestolar ve tepkiler eylem yelpazemizde yer almaya devam etsin. Ama aynı zamanda neoliberal ölüm makinesinin karşısına dayanışmayı ve ortak çıkarları savunan bir insan anlayışını merkeze alan, iletişimsizliği ve temassızlığı mesele edinen dayanışma faaliyetlerinin de yaşama geçmesi gerekiyor. Tarih yapıcı eylemler konusunda yenilenmeye ihtiyacımız var ve odağımızı gündelik yaşamın kendisine çevirebilirsek orada bizleri bekleyeni görecek ve alışılagelmiş eylem biçimlerimizin dışına artık çıkmamız gerektiğini fark edeceğiz.

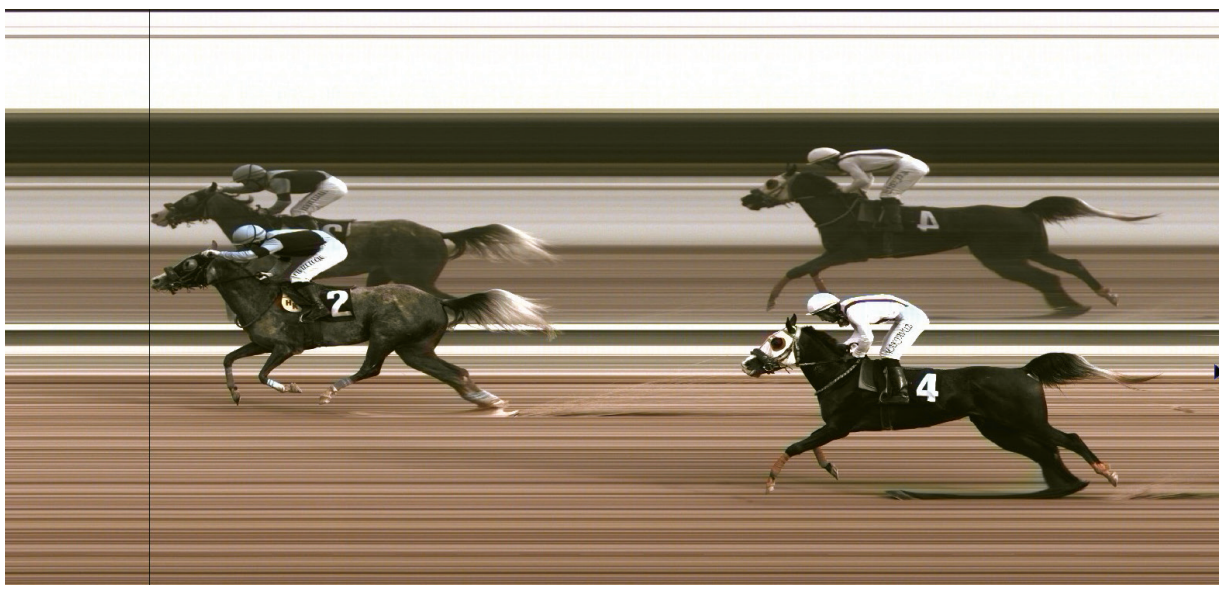

"Devletlûların" CHP mücadelesi

"Kazanımlar", eski şaşaalı günlerine devlet krizinin açtığı boşluktan faydalanarak bir an önce dönmek isteyen "devletlûlar" için "yetersiz". Bununla birlikte bu kriz ortamında her "kazanımın" kaybedilme ihtimali de yüksek. Nitekim Muharrem İnce ve Sinan Aygün meseleleri de bunu göstermekte.

Hasan Feramuz

Deniz Baykal'ın "başkanlıktan" indirilmesiyle kamuoyuna açık hale gelen CHP içindeki kliklerin "mücadelesi", Cumhuriyet gazetesine yapılan müdahalenin ardından Muharrem İnce ve Sinan Aygün şahsında devam ediyor. Bu "mücadele" CHP içi iktidar mücadelesi olduğu kadar iktidar zemininde yer kapma mücadelesi de.

Fırsat ve kazanımlar

Ergenekon yargılamaları ile iktidar zemininden tasfiye edilen "devlet sınıfları", sonrasında Baykal'ın tasfiyesiyle siyasal alandan da itilerek kenara atılmışlardı. Kenarda geçirdikleri bu süreçte neoliberalizmi içselleştirerek eski talan düzenleriyle vedalaşan "devletlûlar", iktidar zeminine fırsat buldukça yengeç adımlarıyla yanaşmaktaydılar. Ve aradıkları fırsatı 15 Temmuz darbe girişiminde buldular.

15 Temmuz'un ardından "devletlûlar", kaybettikleri birçok mevkiyi geri alamasalar da Ergenekon davasının düşürülmesi ve kısmi iade-i itibar ile iktidar zeminine yerleştiler. Böylece eski iktidar alanlarını elde etmek için hamleler yapabilecekleri alanı kazanarak harekete geçen "devletlûlar", Cumhuriyet gazetesinin ardından CHP'ye yönelerek 2018 ve 2019'daki seçimlerde önemli kazanımlar da elde ettiler.

Karşı taarruz

Fakat bu "kazanımlar", eski şaşaalı günlerine devlet krizinin açtığı boşluktan faydalanarak bir an önce dönmek isteyen "devletlûlar" için "yetersiz". Bununla birlikte bu kriz ortamında her "kazanımın" kaybedilme ihtimali de yüksek. Nitekim Muharrem İnce ve Sinan Aygün meseleleri de bunu göstermekte. 2018 seçimlerinde aday olarak yüzde 30'u geçen ve böylece "ulusalcıların" medar-ı iftiharı olan İnce, Ekrem İmamoğlu'nun seçim zaferlerinin ardından 2023 seçimleri için adaylığını hemen açıklayarak sahnedeki yerini kaybetmemeye çalışmıştı. Fakat İmamoğlu şahsında sermayenin saf "neoliberalizmini" temsil eden klik, alanına yapılan bu "siyasal" taarruzu (acemice gerçekleştirilmiş olsa) "Saray'a çıkma" mevzusuyla savmaya çalıştı. Ardından Ergenekon sanığı ve Ankara Ticaret Odası eski başkanı Sinan Aygün'ün "rantına" yapılan müdahale de bu kliğin hamlelerini "ekonomik" alana da taşıdığına işaret etmekte.

"Mücadele" sürecek

Neoliberalizme iman etmiş bu kliğin hamleleri, "devletlûlara" kısmi bir alan verilebileceğini ama bu alanın siyasal ve ekonomik alanda "geçinecekleri" kadar olduğunu, aksi halde onları tasfiye etmekten (Sinan Aygün'ün ihracında olduğu gibi) hiç çekinilmeyeceğini gösteriyor.

Diğer yandan bu hamleler "devletlûlara" tek başlarına CHP'de konum kazanmalarının oldukça zor olduğunu göstererek (Cumhuriyet gazetesinden olduğu gibi) iktidardan "yardım" istemelerinin yolunu açıyor.

Dolayısıyla CHP içindeki kliklerin, iktidar ekonomik ve siyasal kriz içinde debelendikçe oluşacak boşluktan kendi çıkarları için faydalanmak doğrultusunda "mücadele" edecekleri görülüyor.

Sosyal-demokratlardan "sosyal reformlar" bekleyen işçilere ve emekçilere bu "mücadeleden" düşecek pay ise hayal kırıklığı olacaktır.

Halkın öfkesi artarken iktidar gemisi yürür mü?

Çıkarılan sermaye yanlısı, halk ve doğa düşmanı yasaların halkta yarattığı öfke büyüyor. Dayanılmaz hale gelen yoksulluğu, hayat pahallılığını, işsizliği, artan vergileri, işçi düşmanı çalışma rejimlerini manipüle etmeye iktidarın gücü yetmiyor. Kendi kitlesi içinde de sürekli artan öfke, Erdoğan'a geri adım attırıyor.

Arzu Küçük

AKP/Erdoğan iktidarı, sermayenin yapısal krizinin yarattığı yoksullaşma dalgası ve bir türlü ehlileştiremedikleri kadınlar, ekolojistler, işçiler, Aleviler, kürtler gibi dinamiklerle sürekli zorlanıp sıkıştırılıyor. Erdoğan bu konjonktürde, bir yandan yapısal kriz içinde debelenen sermayeye kar akışının kesilmemesi için işçi ve doğa düşmanı yasalar çıkarıp, tüm canlıların hayatını yok sayan kararlara ve çılgın projelere imza atıyor.

Öte yandan, devlet bankaları aracılığıyla şirket kurtarma operasyonları yaparken, yandaş sermayeyi korumak ve sürekli rant yaratmak için yeni yollar arıyor.

Erdoğan, bu çok yönlü politikaları uygularken, iktidarda kalabilmek için faşizmi kurumsallaştırmaya ihtiyaç duyuyor. Ancak, inşasında olunan başkanlık rejiminde, iktidarın tekelinde bulanan yargı organlarına, Erdoğa'nın KHK çıkarma yetkisi de dahil, sınırsız yetki alanına rağmen, rejimin inşası tamamlanamıyor, güç mutlaklaştırılamıyor. Tüm devlet imkanlarını ve yoğun bir medya gücünü elinde bulunduran iktidar, elindeki bu güçle; milliyetçilik ve savaş politikaları üzerinden halkı manipüle ederek kılpayı kazandığı seçimler yoluyla, meşruiyetini sağlamaya çalışıyordu. Ancak bu meşruiyet de, 31 Mayıs- 23 Haziran seçimlerinde alınan yenilgilerle iyice tartışmalı hale gelmişti.

Çıkarılan sermaye yanlısı, halk ve doğa düşmanı yasaların halkta yarattığı öfke büyüyor. Dayanılmaz hale gelen yoksulluğu, hayat pahallılığını, işsizliği, artan vergileri, işçi düşmanı çalışma rejimlerini meşru kılmaya iktidarın gücü yetmiyor. Kendi kitlesi içinde de sürekli artan öfke, Erdoğan'a geri adım attırıyor.

Erdoğan'ın zorunlu geri adımları

Bu geri adımları en net olarak termik santrallere baca filtresi takılmasını 2 yıl erteleyen ve AKP-MHP oylarıyla meclisten geçirilen yasa tasarısının Erdoğan tarafından veto edilmesi olayında görmüştük. Sermayenin karı için halkın sağlığını hiçe sayan bu anlayışı asıl veto eden halkın öfkesiydi. Bu süreç, iktidar vekillerinin büyük bir pişkinlikle, Erdoğan'a teşekkür etmesiyle sonlanmıştı. İktidarın rutin uygulamalarından biri haline gelen, hazine bütçesiyle şirket kurtarma operasyonlarının son örneklerinden biri de, yine halkın öfkesine takıldı. Boğazına kadar borca batmış Simit Sarayı'nın yüzde 51 hissesinin, Ziraat Bankası tarafından alınma girişimi, böylece durduruldu. Erdoğan, bu olayda da geri adım atmak zorunda kaldı.

Son olarak, ülke çapında, özellikle de iktidarın yüksek oy oranına sahip olduğu bölgelerde, nakliyecilerin öfkeli eylemleriyle sonuçlanan; "dijital takograf" uygulaması, 30 Haziran'a ertelenmek zorunda kaldı.

Erdoğan'ın geri adımlarını, kendi kitlesi nezdinde uğradığı meşruiyet kaybını azaltma girişimi olarak yorumlamak mümkün.

Halk güçlerinde biriken yoğun öfke, Erdoğan iktidarının hareketlerini belli oranda kısıtlıyor. Ancak örgütsüz olarak belli çıkışlarla ilerleyen bu öfke, örgütlü bir zemine kavuşmadıkça; manipüle edilerek, başka yerlere kanalize edilme olasılığını içinde barındırıyor.

POLİTİKA

Hasan Durkal

İktidar bloğundaki çelişkinin yanı sıra, halk güçlerinin faşizme boyun eğmemesi, faşizmin yol almasının önünde önemli engeller olarak duruyorlar

Faşizmin sürtünme noktaları

Sermayenin uluslararasılaşması sürecinin içinde bulunduğumuz son evresi olan 70'lerle birlikte devletin işlevinin dönüştürülmesi hedeflenmişti.

Faşizm toplumsal alanda kendisine ciddi tutunma alanları yarattı. Paramiliterleşmeden, göçmen düşmanlığına, ırkçılıktan mezhepçiliğe dek birçok gerçek zemin inşa etmeyi başardı. Bunlar toplumun tamamını saran olgular olmasa da, faşizme direnme ve tutunma noktaları sağlıyorlar.
Diğer yandan faşizmin yol alabilmesinin önünde önemli engeller de söz konusu. İktidar bloğundaki çelişkinin yanı sıra, halk güçlerinin faşizme boyun eğmemeleri, faşizmin yol almasının önünde önemli engeller olarak duruyorlar.

Uluslararasılaşmış sermaye ve faşizm

1970'ler kapitalist dünyanın yeni bir evresine işaret ediyordu. Sermayenin uluslararasılaşması sürecinin içinde bulunduğumuz son evresi olan 70'lerle birlikte devletin işlevinin dönüştürülmesi hedeflenmişti.
Bu dönemde finans sermayenin uluslararası düzeyde artan hareketliliğinin sonucunda farklı mekânlarda yürüyen ekonomik faaliyetler artık ortak bir birimle ölçülmeye başlanıyordu. Yani artık tüm ekonomik hesaplar ortak bir uluslararası hesaplamaya tabi tutuluyordu.
Sermaye sınıfının beklentisi devletin bu amaçlar çerçevesinde dönüşmesi, sermaye birikimi sürecinin yeniden üretiminin de uluslar üstü kuruluşların almasıydı. Yani devlet sermaye birikiminin yeniden üretimini sağlama işinden çekilsin, bunu Dünya Bankası, IMF vs düzenlesin. Devlet de baskıcı ve ideolojik aygıt olma işlevini sürdürsün diyordu sermaye.
Nitekim bu süreç işletildi de. Meta sermaye ihracının yerini para sermayenin aldığı dönemde devlet, dönüşüm geçirmeye zorlandı. Yeni işlevi, eskisini de içeren ama onu aşan bir niteliğe sahip olmalıydı:

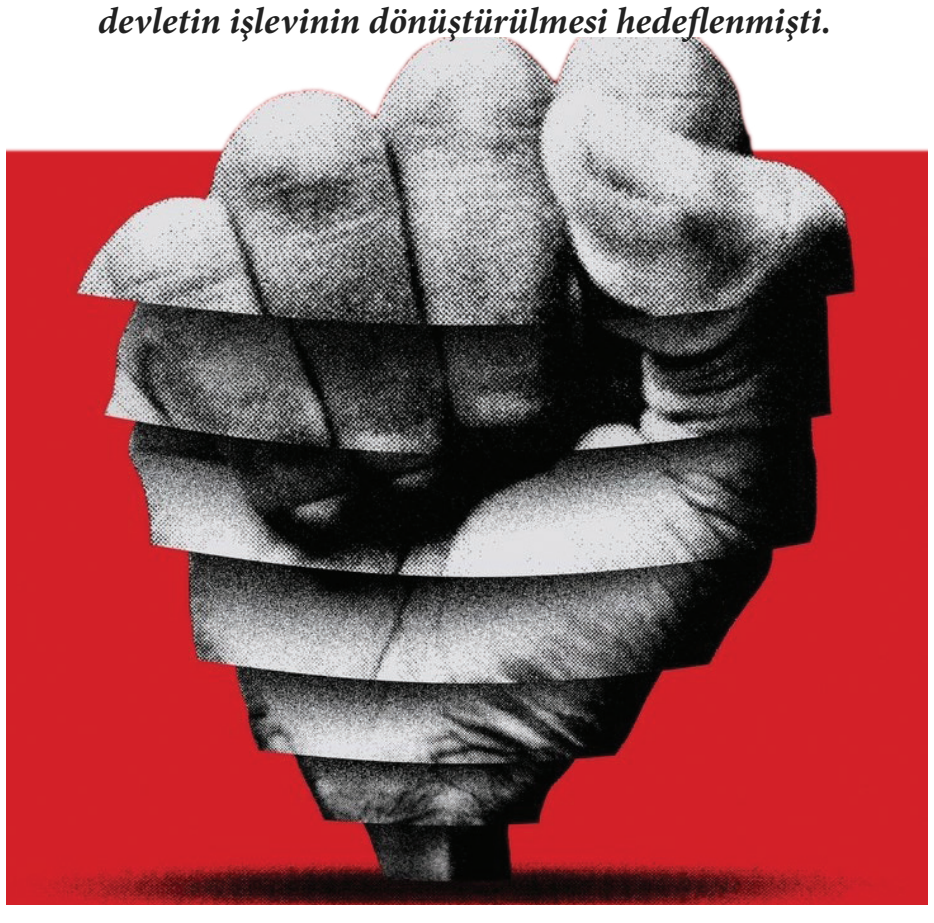

Uluslararasılaşan sermayenin yeni standartlarına uygun bir aygıta dönüşmeliydi. Bu çerçevede özellikle parasal konulardaki iktidar alanı, klasik anlamdaki ulus devlet mekanizmalarının dışına çıkarak, buna uygun yapılara devrediliyordu.
Somut olarak gerçekleşen şey aslında şu:
Bir yandan devlet içerisinde uluslararasılaşmış sermayenin çıkarlarını savunan bir bürokratlar kesimi türemiş, diğer yandan ekonomi ve finans yönetimi konusundaki karar mekanizmalarını ellerinde bulunduran bakanlıklar, Merkez Bankası gibi kuruluşlardaki iktidar bahsi geçen sermaye fraksiyonuna devrediliyordu. Uluslararasılaşmış sermaye böylece devlet aygıtının zirvesine yerleşmiş ve diğer sermaye fraksiyonlarının ve devlet kurumlarının üzerinde tahakkümünü tesis etmiş oluyordu.

Sermaye fraksiyonları arasında çelişki

Sermaye fraksiyonları arasında zaman zaman belirleyici olacak olan bir çelişki olacağını not edelim. Çünkü faşizmin yol almasının önünde bir engel olarak "şimdilik" bu sermaye fraksiyonları arasındaki çelişki belirleyici bir rol oynuyor. Normal şartlarda burada hükümetlerden beklenen şey farklı sermaye fraksiyonlarının çıkarlarının uzlaştırılması olacaktır. AKP'nin son dönemini saymazsak bu durum zaten işletildi. Çelişkisiz ve sürtünmesiz bir ortam arayan uluslararasılaşmış sermaye AKP eliyle, artık bir yük haline gelmiş geleneksel Türk devletini dönüştürme girişiminde bulunmuştu.

Devlet aygıtının işlevi

Ergenekon operasyonlarıyla hedeflenen tam olarak buydu.
Tasfiye edilen devlet fraksiyonunun yerine, dönüşüme uygun bir devlet aygıtı yerleştirmek isteniyordu. Başlarda öyle de oldu. Bir yandan devlet aygıtı el değiştirirken, diğer yandan sermaye güçleri arasındaki hiyerarşik yapı hükümetin farklı fraksiyonları uzlaştırmasıyla yol alıyordu. Ancak çeşitli krizler bu uzlaşmanın çatlamasına yol açtı. Bu çatlakta iktidar şimdilik çubuğu tek bir kesime bükme eğiliminde. Esas hacmi oluşturan uluslararasılaşmış sermayeyi birçok noktada dışlama eğiliminde.
Faşizmin sürtünme noktalarından biri bu.

Yeni rejimin emek-sermaye politikaları

Birincisi faşizm ile sermaye sınıfı arasında çelişki bulunması doğaldır, çünkü faşizm kendi özerkliği çerçevesinde hareket eder. İkincisi sermaye istemiyor diye faşizm gelmeyecek diye bir şey yok. Uzlaşma bulunursa neden olmasın?

Sistemin getirdiği uygulamalar, işçi sınıfının ezilmesini son derece güçlü bir şekilde sağlayabiliyor. Üçüncü havalimanı işçilerinin büyük kalkışmasını hatırlayalım. O zaman çiçeği burnunda olan yeni rejim, direnişe sert bir şekilde saldırmış, işçileri cezaevine atmış, direnişi dağıtmıştı.
Örnek çok. Bir de sürece yaydığı saldırılar var. Yıldan yıla sendikalar tasfiye edildi, bu sendikaların grev hakları ortadan kaldırıldı, işçi sınıfı içerisinde oluşabilecek bağımsız her türlü oluşumun önüne geçmek için kendi "temsilci"lerinden oluşan bir dizi patron sendikaları elemanlarını işyerlerine yerleştirdi.
Ancak aynı aygıtın mali konulardaki yönetimi özellikle uluslararasılaşmış sermayenin çıkarlarını zaman zaman tehdit ediyor. Uygulanmakta olan faiz politikaları, ekonomi yönetiminin uluslararasılaşmış sermayenin teknokratları yerine Berat Albayrak gibi vasıfsız(!) bir bakana devredilmesi, siyasal erkin Merkez Bankası üzerindeki tahakkümü gibi olgular, faşist inşaya büyük sermayenin henüz onay vermemesine neden oluyor.
Bu kritik konularda bir uzlaşının olmaması, iktidar ile büyük sermaye güçleri arasında bir açı farkının oluşmasına ve büyük sermayenin restorasyoncu gücü desteklemesine neden oluyor. Devlet 70'li yıllardan itibaren yeni sermaye durumuna göre dönüşmüşken, bir süredir Erdoğan öncülüğündeki iktidar bu gerçekliği inkâr edici bir tutumla hareket ediyor. Belki de iktidarının toplumsal desteğini sürdürebilmesi için buna mecbur ama bunu yaptığı ölçüde büyük sermayenin, uluslararasılaşmış sermayenin desteğini yitiriyor.
Bu sıkışmışlıktan çıkmanın yollarını arayadursun, kısa vadede gerilimi azaltacak önlemler devreye sokuluyor.
Birincisi bahsi geçen emek politikalarıydı. Bu politikalara hayır diyebilecek hiçbir sermaye gücü yok. İkincisi ise büyük sermaye güçlerine karşı zaman zaman diş göstermesi. Koç holdingin sık sık tehdit edilmesi ve hedef gösterilmesi sağ popülizmin ötesinde bir anlam taşıyor olsa gerek. Buna gücü yeter mi bilinmez ama ağır vergi yaptırımları, mülklere el koyma gibi tehditlerle büyük sermaye güçlerini tehdit ederek ehlileştirmeye çalışıyor.

Faşizm-sermaye ilişkisinin doğası

Yirminci yüzyıl faşizmi ortaya çıktığı zamandan itibaren iktidarını özerk bir siyasal alan kurarak tesis etti. Bu özerklik görece sermaye sınıfından bağımsızdı. Komintern'in "finans kapitalin en gerici diktatörlüğü" tanımlaması, o aşamaya gelinceye kadarki süreci gölgeliyor. Çünkü o noktaya gelinceye kadar, faşizm ile sermaye arasında önemli sürtüşmeler, çelişkiler yaşandı, kimi sermaye güçleri bu sürtüşmede tasfiye oldu, kimileri faşizmle kârlı bir uzlaşma içine girdi.
Yani faşizm her koşulda büyük sermayenin emrinde bir aygıt değildi. Çoğu zaman kendisini sermayeye dayatan ve sermayeye iktidarını kabul ettiren bir aygıttı. Dolayısıyla buradan iki sonuç çıkarmamız gerekir.
Birincisi faşizm ile sermaye sınıfı arasında bir çelişki bulunması doğaldır, çünkü faşizm kendi özerkliği çerçevesinde hareket eder. İkincisi ise sermaye istemiyor diye faşizm gelmeyecek diye bir şey yok. Uzlaşma noktaları bulunursa neden olmasın?
Unutmayalım ki, sermaye politik olarak oportünisttir, çünkü o bir ilişkidir, insan değildir, bu yüzden de kendi yolunu açabilecek her türlü koşulun izini sürebilir.
Yani Erdoğan iktidarının büyük sermaye ile taban tabana zıt olduğunu iddia etmek de ciddi bir hata olacaktır. Şimdilik bir sürtünme noktası oluşmuş olsa da, büyük sermaye ile iktidar arasında belli konulardaki uzlaşı faşizmin önünü daha fazla açacaktır.

Bu ülkede faşizmin gidişine onay vermeyen milyonlarca insan var. Kendilerini sınırlı siyasal araçlarla ve çoğu zaman sandıkla ifade etseler de, halk güçleri faşizme boyun eğmediler.

Halk güçleri ve faşizm

Faşizmin önündeki engeller sadece egemen sınıflar arasındaki açı farkından kaynaklanmıyor. Bir diğer önemli konu faşizmin önündeki halkçı engeller. Bu ülkede faşizmin gidişine onay vermeyen milyonlarca insan var. Kendilerini sınırlı siyasal araçlarla ve çoğu zaman sandıkla ifade etseler de, halk güçleri faşizme boyun eğmediler.
Bunun iki ana ekseni var: Birincisi Orta Doğu'nun en büyük hareketlerinden biri olan Kürt hareketinin varlığı, ikincisi Gezi isyanından bu yana her fırsatta kendisini bir biçimde ifade eden Gezi güçleri. Bu geniş halk kesimleri, her fırsatta faşizme karşı direniş noktaları oluşturuyor.
Bu geniş halk kesimleri içerisinden üstelik son zamanlarda restorasyonun kendisine dair de bir itiraz yükselmeye başladı. Örneğin atlı faytonlara yönelik başlatılan yaşam nöbeti,

salt türler arası adalete hizmet etmiyor.

Halkçı çıkış

Bilerek veya bilmeyerek başka bir zemin yaratıyor bu direniş: Hemen hemen hepsi İmamoğlu seçmeni olan eylemciler, İmamoğlu projesine koşulsuz bir destek içerisinde olmadıklarını, kendi politik taleplerinden vazgeçmediklerini, bu konuda ısrarcı olduklarını beyan ediyorlar. Bu bulaşıcı bir harekete dönüşebilir ve sol bir önderlik altında birleşerek hem faşizmin hem de restorasyonun karşısında dikilenlerin kendi bağımsız hatlarını inşa ettikleri bir ortaklaşma zeminine dönüşebilir.

EMEK

Toplu İş Sözleşmesi döneminde sendikaların pasif ve uzlaşmacı tutumuna karşı işçiler fiili mücadeleyi yükseltme eğiliminde

Metalde sınıf kavgası sürüyor

MESS, imzalanan önceki sözleşmeler ve asgari ücretteki zam oranlarını işaret ederek işçileri "sefalet ücretine" mahkûm etmeye çalışıyor. 130 bin metal işçisini çetin bir Grev süreci bekliyor.

Pelin Kahiloğulları

1. sayfadan devam (...)

Metal patronlarının dillerinden düşürmediği, küresel "rekabet koşullarında" avantajlı olma ve "üretim verimliliğini" sağlama, metal işçilerinin ağır ve yoğun çalışma şartları altında azami sömürüsüne dayanıyor.

TİS süreci işçiler için zorlu

TİS süreci, patronların kendi taleplerini genişletme mücadelesine dönüştü. İşçi sendikalarının teklif vermediği maddelerde MESS, karşı teklif vererek işçilerin kazanılmış haklarını bile geri götürmeye çalışıyor.

Önceki TİS süreçlerinde ücret zammı teklifini görüşmelerin sonuna bırakan MESS temsilcileri, 2019-2021 TİS'inde bu tartışmayı öne çekti. Ve 3 yıllık sözleşme dayatmasını masaya koydu.

Taleplerinde "ısrarcı" olduklarını belirten MESS genel sekreteri Özgür Barut, sözleşme süresinin 5-6 yıl olması gerektiğini ama "şimdilik" yasal üst sınır olan 3 yıl ile yetineceklerini belirtiyor.

Sözleşme süresindeki tartışma ilk 6 ayın geciktirilmesi üzerinden şekilleniyor. Çünkü asıl pazarlık ilk 6 ay için yapılıyor, diğer 6'şar aylık dilimlerde ücret zammı oranı, enflasyon ya da enflasyon artı birkaç puan üzerinden oluyor.

MESS, imzalanan önceki sözleşmeler ve asgari ücretteki zam oranlarını işaret ederek işçileri "sefalet ücretine" mahkûm etmeye çalışıyor. Genel sekreter Barut, katıldığı programda, işçilerin grev kararı alması halinde grevin "milli güvenliği tehdit ettiği" gerekçesiyle erteleneceğini, yüksek hakemin de enflasyon ya da enflasyon altında bir rakama imza atacağını söyleyerek işçileri tehdit etti. Metal işçileri ise bu açıklamaya karşı dayatılan sefalet ücretine öfkeli ve grev yasağına uymayacaklarını ifade ediyorlar.

2015 metal fırtınadan bugüne

2014 -2017 dönemine ilişkin TİS, Aralık 2014'te Türk Metal ve MESS arasında imzalanır, iş kolundaki diğer yetkili sendika Birleşik Metal ise grev kararı alır. Fakat grev Ocak 2015 tarihinde "milli güvenlik" gerekçesi ile ertelenir. Ve bu iş sözleşmesi de aynı şartlarla karara bağlanır.

Bursa'daki Bosch fabrikasında ise yetki uyuşmazlığının devam etmesinden kaynaklı fabrika, grup sözleşmesinin dışında kalır. Bosch fabrikasında 2012-2014 dönemi de dâhil edilerek Türk Metal sendikası ile MESS arasında Nisan 2015 tarihinde toplu sözleşme imzalanır. Sözleşmenin hemen ardından OYAK Renault işçileri, oluşan ücret farkına ve Türk Metal sendikasına karşı yemekhane eylemlerine başlar.

2015 bahar aylarında Bursa OYAK Renault ile başlayan eylemler daha sonra dalga dalga Kocaeli, Sakarya, Ankara, Eskişehir illerine ve otomotiv, traktör, beyaz eşya fabrikalarına yayılır.

İşçiler yaptıkları eylemlerle yeni bir sözleşme veya ek protokol talep ederler. Bu talepler arasında "işçinin seçtiği temsilcilerin tanınması, işten atmaların olamaması" da yer alır.

Metal fırtına ve sendikalar

Direnişin önemli yanı, fabrikada kurulu düzene dönük olmasıdır, yani bu direniş aynı zamanda doğrudan Türk Metal Sendikası'nı da hedef alır. Sendikaya işyeri temsilcileri dâhil bir karşı çıkış gerçekleşir.

Direniş sürecinde Türk Metal Sendikası işverenle birlikte direnişin yasadışı olduğunu belirtir, işçilere direnişi sona erdirme çağrısında bulunur.

Kararlılıkla ve kendiliğinden devam eden eylemlerin sonucunda belli haklar elde edilir. Bu haklar fabrikalara göre farklılık gösterir.

Eylemlerin yürütücüsü fabrikalarda seçilen komitelerdi. Bu eylemlerle birlikte işçilerin aktif katıldığı bir pazarlık süreci oldu.

"Metal fırtınanın" ardından fabrikalarda direnişçi işçiler, farklı gerekçelerle zamana yayılarak işten çıkarıldı. İşçilerin Türk Metal'e karşı seçenek olarak gördüğü Birleşik Metal ise işten atılmaları yasal sürece sıkıştırdı.

Fabrikalarda işçileri kontrol etmeye dönük bir sendikal yönetim biçimi hâkim duruma geldi. İşçiler işsizlik tehdidiyle denetlenmeye çalışıldı.

Sendikal bürokrasiyi dağıtma zorunluluğu

2015'ten sonra direnişçi işçilerin birçoğunun işten çıkarılması sonucunda fabrikalarda, patronlara ve sendikaya karşı ortak bir örgütlülük kurulamadı.

Sendikalar, statükolarının dağılmasını engellemek için yeni bir işçi örgütlülüğünün önünde engel olarak durdu.

Birleşik Metal ve Türk Metal sendikaları arasında imzalanan "protokol" ve geçtiğimiz günlerde Çelik-İş'in de dâhil olmasıyla 3 sendikanın birlikte yaptığı "ortak" açıklamanın TİS sürecine dair hamleleri temennilerin ötesine geçmiyor.

Özellikle Türk Metal sendikasının MESS ile ilişkisi işçiyi denetleme üzerinden kurulu ve Çelik-İş aynı yolu izliyorken Birleşik Metal'in bu sendikalar ile aldığı pozisyon, metal işçileri için sendikal zeminden bir kazanımı olanaklı kılmıyor.

Sendikaların kendi aralarındaki rekabeti "bu süreçte" erteledikleri açıklaması, konumlarını koruma kaygısının işareti halindedir.

Fiili greve hazırlık

Metal patronları grev yasağından emin ve bu güvenle hareket ediyor. Yetkili metal işçileri sendikaları ise hala sözleşmeyi, "grevle değil masada çözmek istediklerini" "umutla" açıklamayı sürdürüyor.

2015 deneyiminde gördüğümüz üzere işçinin sürecin inisiyatifini ele alacağı fabrika komiteleri kurması, sendikal ihaneti önlemek açısından kritik olacaktır. Eylemlerin planlayıcısı da yürütücüsü de metal işçilerinin kurduğu grev-eylem komiteleri olmalıdır

Eylül ayından bu yana sendikaların "planlamalarıyla" yapılan eylemler, üretimin devamlılığında herhangi bir aksama oluşturmadan gerçekleşmiştir. Vardiya giriş ve çıkışlarındaki toplu yürüyüşler metal işçilerinin kararlığını ortaya koyuyor. Fakat bu kararlılığın doğrudan pazarlık sürecinde belirleyici olmasını sağlamak metal işçileri için zorunlu.

Fiili meşru direniş

Grev ve grev yasağının, tüm toplumun gündemine girmeli ve işçilerin fiili meşru direnişinin bir parçası olmalıdır. Grev hakkının olmadığı Kavel direnişinin 57. yıldönümünde tekrar hatırlatmak önemli:

İşçiler, eylemlerini bütün saldırılara rağmen direnişe dönüştürdü. İşçiler direndikçe patron ve hükümetin müdahaleleri sertleşti. Aynı şekilde işçilerin dayanışması ve kararlılığı da güçlendi. Ve direniş, toplumun gündemine girerek işçilerin aileleri, fabrikanın bulunduğu semtin emekçileri ve tersane işçileri dâhil bir birliktelik oluşturdu. Bu dayanışma ve kararlılık işçi sınıfına "grev hakkını" getirdi. Şimdi de metal işçileri, patron ve hükümet eliyle grev hakkının gasp edilmesine karşı bir kez daha ancak, eylem ve direnişle kazanacaktır.

Kârlar azalırken çanlar çalıyor

Ülkelerinde yaşanan yoksulluk, zamlar, siyasi problemler, işsizlik ve gelir dağılımındaki adaletsizlik nedeniyle dünyanın farklı bölgelerinde halk, sermayenin sınırlarına geldiğini ifade ediyor.

Serkan Nar

Marx'ın "Kapitalist üretimin gerçek engeli sermayenin kendisidir" derken aslında, kapitalist sistemin temel sınırlarını da belirtmiş olur.

Marx kriz teorisi tam da bunun üzerine inşa eder.

Kâr oranları düşme eğilimi

Marksist kriz kuramı, bizlere, kapitalist uzun üretim çevriminde kâr oranlarının düşme eğiliminin bir düzenlilik izlediği ve krizlerin de altında yatan asli unsurun bu olduğunu söyler.

Kapitalist gelişimin verimlilik derecesi kâr oranı ile ölçülür. Kâr oranı, artı-değerin, yatırılan toplam sermayeye oranıdır ve yüzde olarak ifade edilir. (Kapital I)

Örneğin, yatırılan toplam sermaye (değişmeyen sermaye s =60.000tl ve değişen sermaye d= 40.000tl olmak üzere) 100.000tl ve artı-değer a bir yılda 40.000tl olmuşsa, kar oranı k = %40 olur.

Aynı zamanda, genel kâr oranındaki bu sürekli düşme eğiliminin, emeğin toplumsal üretkenliğindeki sürekli gelişmeyle aynı zamanda meydana gelmesi, kapitalist üretim tarzındaki çelişkinin bir ifadesidir.

Kâr oranlarının düşmesi önlenebilir mi?

İfade edilirken bir eğilim olduğu vurgusu yapılır. Bu da eğilimin tersi yönünde seyir izleyebilecek süreçlerin olduğu durumlarında açığa çıkabileceğini söyler. Bu durumlar kâr oranının düşmesini geçici olarak engelleyen etmenler olarak önümüze çıkar. Bunların başında, emeğin sömürülme derecesinin yükseltilmesi gelir. Sömürü derecesi büyüdükçe kâr oranı artacaktır. Ücretlerin, emek-gücünün değerinin altına düşürülmesi, değişmeyen sermayede, işçilerin yaşamına ve sağlığına zarar verecek tasarruflara gidilmesi gibi yollara başvurularak da kar oranının düşmesine karşı konulabilir.

Dünyada isyanlar

Tam da bu noktada kar oranlarını durdurmaya çalışan finans kapital, ekonomi politiğin bileşkesinin sadece sermaye olmadığını bunun diğer ucunda sınıfın varlığını sınıf, krize karşı reaksiyon göstererek ifade etmiş olur.

Orta Doğu'dan Asya'ya, Güney Amerika'dan Karayipler'e oradan Avrupa'ya kadar dünyanın dört bir yanında yüz binlerce kişi sokaklara dökülüyor. Ülkelerinde yaşanan yoksulluk, zamlar, siyasi problemler, işsizlik ve gelir dağılımındaki adaletsizlik nedeniyle dünyanın farklı bölgelerinde halk sermayenin sınırlarına geldiğini ifade etmiş oluyor.

Sudan, Nikaragua, Romanya, Macaristan, Tunus, Fransa, Sırbistan, Irak, Lübnan, Şili, Ekvador, Ermenistan, Azerbaycan, Katalonya, Haiti, Honduras, Endonezya, Porto Riko, Peru, Neo liberalizme karşı öfke dalgası, geniş yelpazede gerçekleştirilen halk isyanlarıyla artık eskisi gibi olunamayacağının ifade biçimi oluyor.

Peki Türkiye

Küreyi saran isyan dalgaları, farklı coğrafyalarda da mayalandığı bu süreçte, isyanların nasıl bir form ve içeriğe bürüneceği 'zamanın ruhu'nda kendi doğum sancılarını yaşarken.

Son aylarda Türkiye işçi sınıfı önemli direnişler sergilemiş ve sınırlı da olsa toplumsal hareketlerde de kendi sınıfsal kimliğini öne çıkaran biçimde rol almaya başlamış. Henüz işçi sınıfı kendini yeniden bir özne olarak ortaya koymaya başladı diyemeyiz ama bunun emarelerinin görülmeye başladığını rahatlıkla ifade edebiliriz. Belki de çanlar Türkiye içinde çalmaya başladı diyebiliriz.

POLİTİKA

Aleviler günümüzdeki perspektifini demokratik-direnişçi tarihlerindeki yol ve yöntemlerde bulacak

Alevi hareketinde beşikler ve eşikler

Aleviler, Gezi ile birlikte Alevi hareketine sinyal verdi. Aleviler değişen dünya atmosferinde olduğu yerde durmuyor, onlar da değişiyor. Talepleri, refleksleri, ihtiyaçları farklılaşıyor.

Şilan Sürmeli

Dünyada ve Türkiye'de birçok kriz dinamiği birlikte hareket ediyor. Kapitalist sistemin yarattığı bu çoklu kriz sarmalında bireyler ve/veya topluluklar ise çoklu mücadele yöntemi geliştirme sürecini inşa ediyor.
Sözgelimi bir kadın olarak yaşama dair bir duruş sergilenirken artık bu yetmez hale geliyor, bunun yanına genç, işçi, Kürt, Alevi vs. kimliklerimiz ekleniyor ve kendimizi birden fazla duruşla bu hayattaki mücadele dinamiklerinin arasında buluyoruz.
Bu karmaşık ve belirsiz süreçte haklarımızı talep ettiğimizde ise hem Türkiye'deki mücadele süreci ve atmosferi hem de içinde bulunduğumuz özgün kimliklerimizin belli sınırlılıkları ve sorunları gündemimize giriyor.
Bu özgün kimliklerden birine sahip olan Aleviler ise uzun zamandır verdikleri varlık-yokluk mücadelesiyle hem tarihine hem inancına hem de kültürüne dair toplumsal-siyasal bir örgütlenme oluşturuyorlar. Bunun yanında uzun zamandır yarattıkları mevcut örgütlenme sürecinin yetmezliklerine dair bir dizi tartışma yürütüyorlar.
Bu tartışmalar bir taraftan sistemin ve devletin Alevilere yönelik asimilasyon politikalarıyla ilgiliyken diğer taraftan Alevilerin mevcut örgütlenmedeki yol ve yöntemlerine dair yürütülüyor.

Asimilasyon devam ediyor

Türkiye'de diğer inançlara ve etnik kimliklere dair işletilen sürecin en önemli modeli asimilasyon. Özellikle de Alevilere yönelik asimilasyon, önceden inancı ortadan kaldırmaya yönelikken şimdi olanı kendine benzetme ya da kendi Alevisini yaratma şeklinde oluyor.
Alevilerin mücadelesinde önemli bir gündem olan asimilasyonun, Alevi hareketinde yeterli düzeyde tartışılmadığına dair bir hava oluşmakta.
Ağızlara pelesenk olmuş bu kavram, Alevilerin zorlanma noktalarında biri. Çünkü "Kim, niye ve nasıl asimile ediyor" sorularını sormaya başladığınızda sadece cevap vermeniz değil, buna karşı nasıl mücadele edeceğinizi de tartışmanız gerekir.
Bu durumda ''Doğan Demir nasıl bir adammış, yola hizmet yerine yolu

kendine hizmet etmiş" gibi bir tartışmanın içine girmezsiniz.
"1995'te Cem Vakfı'nı kurduran ve İzzettin Doğan'ı burada konumlandıran zihniyet ile Doğan Demir'in Gelecek Partisi'nin kurucu heyetinde olmasını ilmek ilmek işleyen süreç neden ve nasıl oluştu" sorularını sormaya başlarsınız.
İşte o zaman da sadece asimilasyon değil, ona karşı nasıl mücadele edeceğiz de demeye başlarsınız. Bu durumda sorunun muhatabı artmaya başlar. Muhatap o zaman ne tek başına Alevi toplumu olur ne de tek başına Alevi kurumlarıdır.

Aleviler hala tehdit altında

Alevi hareketi topyekûn bir muhatap ise, öncelikle Alevilere içinde bulunduğumuz sistemi yine ve yeniden anlatmalıyız.
Türkiye'de hızlı değişen siyasal atmosfer ve oluşan tepkiler bizi kaotik bir durumun içinde olduğumuz noktasında birleştiriyor. Ama bu istikrarsızlığın içindeki iki istikrarlı durumu açığa çıkartmak gerek. Birincisi bu sistem kendisine zarar vereceğini ve ayağına pranga olacağını düşündüğü her şeyi dizayn etmek için ürettiği hiçbir yöntemden vazgeçmiş değil.
Gerekirse Alevi'yi asimile eder, gerekirse hedef gösterir, gerekirse de yeniden bir katliam yapar.
İkincisi ise Alevi toplumu da dâhil işçiler, emekçiler, Kürtler, kadınlar, ekolojistler aynı anda olmayan, kesintiye uğrayan, kendi içinde zaafları da barındıran bir direnişi ısrarla sürdürüyor. Ve Aleviler tarihten aldığı toplumcu-komünal yapıdan dolayı sistemle yan yana gelme veya sistemle uzlaşma zemini üretme durumunu meşrulaştıramaz. Bunu yaptığı an kendisi olmaktan vazgeçer.

Alevi Hareketi nerede tıkanıyor?

Öncelikle, Alevilerin yaşayışından tutalım da kurumlarına kadar içinde bulunduğu tıkanıklık halini, belirsiz ve tek bir sebebe bağlayan bir değerlendirmeden uzaklaşmalıyız. Bu süreci, "Yol"un gösterdiği açıklık ve şeffaflıkla tanımlamalıyız.
Yani mesele ne tek başına komünal-eşitlikçi-özgürlükçü yapısını devam ettirmeyen Alevi toplumunda ne de bir dönem tıkanan Alevi mücadelesinde tıkanıklığı açma yöntemi olan Alevi kurumlarının artık işlevsiz hale gelmesinde ne de Alevi inancını devam ettirememe veyahut inanç kurumunun inşa edilmesinde.
Mesele bunların hepsini içine alan bütünlüklü bir değerlendirmeden geçiyor. Aleviler, Gezi ile birlikte Alevi hareketine sinyal verdi. Aleviler değişen dünya atmosferinde olduğu yerde durmuyor, onlar da değişiyor. Talepleri, refleksleri, ihtiyaçları farklılaşıyor ve bunlar sistem içine kanalize olabileceği gibi, tarihsel toplumcu-komünal yapısını devam ettiren biçimde de olabilir. Burada belirleyici olan Alevilerin ütopyalarıyla, komünal yapısıyla yani Alevilik'in yol ve yöntemleriyle bu tıkanıklığı aşabilme kabiliyeti ve esnekliğinde olmaktadır.

Hangisi doğru soru?

Aleviler çocuklarına inancını aktarıyor mu? Alevi kurumları "Yol"un içindeki demokrasiyi kendi kurumlarında inşa ediyor mu? Aleviler eşitlik kavramını sadece söylemde mi bırakıyor, yoksa evinde de inşa ediyor mu? Alevilerin inanç kurumu olmalı mıydı? Cemevleri olmalı mıydı? Aleviler siyaset yapar mı?
Bu sorulara vereceğimiz cevaplar, tıkanmayı iyi değerlendirmemizi sağlayacaktır. Tıkanmaya karşı vereceğimiz cevaplar, öğretinin ve inancın eşitlikçi-demokratik-komünal yapısından da uzak değil. Aleviler yeni bir perspektifi kendi yol ve yönteminde bulacak. Belki 'can' kavramı üzerine düşünerek, belki 'Rıza şehri' ütopyasında, belki öğretinin mütevaziliğinde belki de 'Yol bir sürek bin bir' çoğulculuğunda ama uzakta değil, kendi demokratik/direnişçi/bilge tarihinde.

Sadelikle geçirilecek bir çocukluğun önemi

Düşünmeye, tartmaya, neyi ne kadar istediğine karar vermeye, neye yöneleceğini seçmeye, hatta sıkılmaya bile vakti kalmayan çocuklar.

Hatice Göz

Her şeyin müthiş hızlı aktığı zamanlardan geçiyoruz. Sürekli yetişmemiz gereken yerler, yakalamamız gereken şeyler var. Ve bu koşturmanın içerisinde "biraz" olan yetmiyor, "çok fazla" olsun istiyoruz.
Çocuklarımız da bu zamanın içerisinde çocuk olmaya çalışıyorlar. Peki, kısa çocuklukları dışında bütün bir hayatı birer yetişkin olarak geçirecek olan çocuklara, bu kısa dönemi daha sakin, daha sade geçirmelerini sağlayacak fırsatlar sunuyor muyuz?

Kalabalığın yoruculuğu

Eskiler hep anlatır, "bizim zamanımızda bir tane oyuncağımız olurdu, onunla büyürdük" diye. Evet, şimdi başka bir zamandayız ve her şeyden "çok fazla" var. Ama bunlara, bu kadarına gerçekten ihtiyacı var mı çocukların? Onlara her şeyi sunmak gerçekten faydalarına mı?
Ebeveynler genellikle "çocuklarının iyiliği" için onlara her şeyi vermeye çalışır, daha fazlasını

öğrenmeleri için çocukları zorlama eğiliminde olurlar. "Ne kadar fazla olursa o kadar iyi bir geleceği olacaktır" diye düşünürler. Ama çocuğun "şimdi"si ne olacak? Bambaşka yeteneklere, tatlara dönüşecek yaratıcı çocuklukları, bunca kalabalığın arasında yok olup gidince geriye bir "büyük" ten başka ne kalacak?

Çok olan iyi midir?

Şöyle bir geriye çekilip çocuğun yaşamına baktınız mı hiç? Bir deneyin.
Ne kadar kalabalık öyle değil mi? Odalarında onlarca oyuncak, her oyuncağın farklı rengi, modeli, markası. Yüzlerce kalem, kâğıt, kitap. Renklerle dolu duvarlar. Hele kıyafetler. Sonra, çocuklara kurslar aracılığıyla yüklediğimiz bilgilerin ağırlığı. Kreşlerde bile giderek kısalan oyun araları, boş zamanlar. Tamamıyla yapılandırılmış zamanlar.
Fazla bilgi, fazla seçenek, fazla oyuncak, eşya ve fazlasıyla yoğun bir zaman…
Düşünmeye, öğrendiklerini tartmaya, neyi ne kadar istediğine karar vermeye, neye yöneleceğini seçmeye, hatta sıkılmaya bile vakti kalmayan çocuklar.

Sıkılmak yaratıcıdır

Böylece, hiçbir şeyden zevk alamayan, hep yenisini arayan, yoğunlaşıp derinleşemeyen ve değer bilinci gelişemeyen, yaratmaya fırsat bulamayan, sakinleşemeyen çocuklar. Çağımızın çocuk hastalığı denen dikkat bozukluğuna ne kadar benziyor değil mi? Tam da o. Sıkılmanın kötü bir şey olduğunu mu sanıyorsunuz? Değil. Sıkılmak yaratmaktan tam önceki andır. Bir şeyden sıkılırsak yeniyi ararız. Ama bunun için sıkılacak vakte ihtiyacımız vardır. O arada biz sıkıldıkça birileri önümüze hep yeni bir oyuncak yeni bir kurs sürerse, asla geçmeyecektir sıkıntımız. Bıraksak belki çocuk o sıkıntının içinden yaratıcılığını çıkaracak. Ama bırakırsak, biraz sıkılmalarına müsaade edersek, sadeleştirirsek yaşamlarını…

Daha sade bir çocukluk

Onlara boş zaman yaratarak başlayabiliriz belki de. Her anlarını doldurmayı bırakarak bir adım atabiliriz.
Artık yeni oyuncaklar almaktan vazgeçebilir, var olanlarla daha fazla vakit geçirmesini sağlayabiliriz. Defalarca dinlediği ya da okuduğu bir kitaba birlikte yeni sonlar çizebilir, karakterler yaratabiliriz. Kıyafetlerinin küçülmesine, eskimesine müsaade edebiliriz. Böylece belki, yaşamının bu önemli zaman diliminde, çocukluğunda değer verdiği ve eskidi, kırıldı diye hemen gözden çıkarmadığı "nesne"lerinin olmasını sağlayabiliriz. Hafta sonları mesela, onu kursa göndermek yerine parkta yürüyüşe çıkmasını sağlayabiliriz. Ona arkadaşlarıyla oynayabileceği bir ortam yaratabiliriz.
Belki daha az matematik bilgisi öğrenecek ya da daha az yüzmeye gidecek ama kesinlikle daha mutlu ve yaratıcı olacaklardır.
Çocukların hayatını sadeleştirmek çok kolay. Bunu yaparsak, kendi hayatımızın da ne kadar sakinleştiğini, nesnelerden arındığını ve bize yer açıldığını görebiliriz.

DÜNYA

İsyan dalgaları dünya çapında hâlâ devam ediyor, yayılıyor

Çoklu kriz girdabında 2019'dan 2020'ye

Dünya çapında çalışma ve yaşam koşullarının kötüleştirilmesine, adaletsizliğe, işsizlik ve sefalete, baskı ve katliamlara karşı birbirlerine benzeşen isyan ve başkaldırı hareketlerinden söz etmek doğru olmakla birlikte, aralarında ciddi niteliksel farklar olduğunu da tespit etmek zorundayız.

Murat Çakır

Dünyanın muhtelif coğrafyalarında yükselen toplumsal mücadeleler ve farklı ülkelerdeki egemen sınıflar arasındaki çelişkilerin derinleşmesi, Fransa Başkanı Macron gibi siyasetçilerin "NATO'nun beyin ölümü" benzeri söylemleriyle birleşince, kimi çevreler "eski düzenin sonu geliyor" hissiyatına kapılabiliyorlar.
Yüzeysel bakıldığında böylesi bir hissiyata kapılanlara hak vermek gerekiyor.

İsyanlar yılı

2019 yılı sahiden de dünya çapında yayılan isyan dalgalarına sahne oldu.
Fransa'da yıl sonuna doğru kitlesel greve dönüşen "Sarı Yelekliler" hareketinden, Hong Kong'daki isyana; Şili'de ordunun, bastırmak için harekete geçmek zorunda kaldığı neoliberalizm karşıtı gösteriler ile Bolivya'da gerici darbeye direnen yerli halkların eylemlerinden, Ekvador'da yakıt fiyatı zamlarına karşı gelişen protesto gösterilerine; Katalonya'daki bağımsızlık hareketi ile Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde ırkçı-faşist partilere karşı sokaklara çıkan kitlelerden, Cezayir, Irak, İran, Lübnan ve Sudan'daki başkaldırılara ve nihayetinde okul boykotları olarak başlayıp kitleselleşen genç iklim hareketinden, uluslararası düzeyde ivme kazanan ve dinamiğini artıran kadın hareketine bakarak, 2019'un bir isyanlar yılı olduğu iddia edilebilir.
Ancak dünya çapında çalışma ve yaşam koşullarının kötüleştirilmesine, adaletsizliğe, işsizlik ve sefalete, baskı ve katliamlara karşı birbirlerine benzeşen isyan ve başkaldırı hareketlerinden söz etmek doğru olmakla birlikte, aralarında ciddi niteliksel farklar olduğunu da tespit etmek zorundayız.
Örneğin: Hong Kong'daki isyanın ne neoliberalizm ve kapitalist sömürü karşıtı, ne de dayanışmacı ve kurtuluşçu bir "başkaldırı". Hong Kong'daki isyan, verili mülkiyet ilişkilerini ve imtiyazları korumaya yönelik antikomünist bir karşı çıkıştır ve bu nitelikleriyle özgürlükçü değil, gerici bir isyandır.

Değişen dünyanın değişmeyen gerçekleri

Dünyanın dört bir yanında biriken öfkenin, başkaldırı ve isyanları tetikleyerek aşağıdan direncin basıncını artırması, "eski düzen"e karşı yıkıcı ve kurucu olması gereken örgütlü mücadele umudunu büyütmektedir.
Ne var ki bu doğrular ezilen ve sömürülen toplumsal sınıf ve katmanların kurtuluşunun kendiliğinden olmayacağı, egemenlerin sınıf tahakkümlerini korumak için her yolu deneyecekleri ve Marx'ın deyimiyle "yarım kalan devrimin peşinden her zaman tam karşı-devrimin geldiği" gerçeğini değiştirmiyor.
Çünkü başta ABD ve AB olmak üzere, emperyalist güçler ezilen ve sömürülen sınıflara karşı derin bir sınıfsal nefret beslemeye ve neoliberal uygulamalara devam ediyorlar.
Geride bıraktığımız yılda tanık olduğumuz gelişmeler, emperyalist güçlerin bu nefret ve ısrardan vazgeçmediklerini gösteriyor.
Bunu, egemenlerin krize verdikleri yanıtta görebiliriz: Toplumsal hoşnutsuzluğun ırkçı-faşist hareketlere ve iç gericiliğe kanalize edilerek dizginlenmesi, karşı-devrim şiddetinin süreklileştirilmesi, otokratik yönetimlerin teşvik edilmesi, burjuva demokrasilerinin içinin boşaltılması, etnik-dinsel çatışmalarınve müdahale savaşlarının körüklenmesi.
Gene de - ki bu da değişen dünyamızın değişmeyen gerçeğidir-tüm olumsuzlukların, hatta şairin deyişiyle, "... ipin, kurşunun rağmına" umudu yitirmek için bir neden yok.
Çünkü hâlâ yıkılası "eski düzen" kendi mezar kazıcılarını yaratmaya devam ediyor – mezar kazıcıları her ne kadar kendi güçlerinin farkında olmasa da.
Çünkü isyan dalgaları dünya çapında hâlâ devam ediyor, yayılıyor.
Bunları öğrenebileceğimiz günü 2020'de görebilme dileğiyle...

Emperyalist merkezlerde solun durumu

Sağ-otoriter eğilimlerin güçlendiği doğrudur, sermayenin git gide otoriter yönetimleri tercih ettiği de. Fakat aynı zamanda özelikle genç nüfustan doğru yükselen bir karşı dalga da mevcut.

Max Zirngast

Dünya kapitalist sistemi, 2007/8 ekonomik kriziyle birlikte sadece ekonomik anlamda değil siyasal-toplumsal anlamda da krize girdi. Etkilerinin yayılması birkaç sene aldıysa da 2011'den 2013 Gezi isyanına kadar uzanan meydan işgal girişimleriyle kriz döneminin ilk geniş toplumsal hareketliliğine tanık olduk.
2014 itibariyle, krizin yarattığı tahribat ve ayaklanmalar sonucunda kimi ülkelerde sol-sosyal demokrat, kimi zaman sol popülist olarak adlandırılabilir parti/hareketler yükselişe geçti. İspanya'da Podemos (Yapabiliriz) 2014'te sahneye fırladı, 2015 yılının Ocak ayında Yunanistan'da Syriza hükümetin başına geçti. 2015 yaz/güz itibariyle ise ABD'de Bernie Sanders Demokrat Parti'nin (DP) ön seçimlerinde ciddi bir seçenek haline geldi. Britanya'da Jeremy Corbyn şaşırtıcı bir şekilde İşçi Partisi başkanı seçildi.

Uçlaşma eğilimi

Genel itibariyle siyasi kriz semptomlarını çoğu yerde gözlemleyebiliriz. Sol çırpınmaların yanı sıra sağ, otoriter, faşizan eğilimler de yükselişe geçti. Emperyalist merkez ülkelerde 2015'te, sözde "göçmen krizi" ile birlikte sağın sokak mobilizasyonu da uzun zamandan beri var olan partiler de ivme kazanmış durumdaydı.
Bir sokak hareketi olarak faşizan ve faşist eğilimler itibar kaybetmiş gözüküyor – bu husus o eğilimlerin artık var olmadığı anlamına gelmiyor elbette. Sokak hareketi olmaktan ziyade devlet aygıtlarında, partilerde, hükümetlerde daha güçlü bir şekilde konumlanmış durumdalar.
Merkezin sağa kaymasıyla ve sağın yükselmesiyle geleneksel "merkez sol" ya da sosyal demokrat partiler de krize girdi. Yunanistan'daki PASOK ya da Fransa'daki Sosyalist Parti bu eğilimin uç örnekleridir.
Yerine, kimi yerlerde, bahsettiğimiz gibi sol popülist/sol-sosyal demokrat partiler geçti ya da bu duruşu temsil eden güçler geleneksel merkez sol partilerde güç kazandı. Fakat artık bu sol popülist duruş da git gide krize giriyor. Britanya seçimlerinin ardından ve ABD 2020 başkanlık ön seçimleri başlamadan bilanço çıkarmakta fayda var.

Brexit Britanyasında Corbyn ve sol

Yeni sol-sosyal demokrat dalganın en ileri temsilcisi uzun zamandır Britanya İşçi Partisi başkanı Jeremy Corbyn idi. Parti başkanlığı kampanyası sırasında partinin muazzam bir üye artışı oldu ve özellikle gençler partinin saflarına katılıp Corbyn için sokak sokak dolaşmaya başladı.
2017 seçimlerinde gayet sol bir manifesto ile yola çıkan Corbyn, İşçi Partisi'ne önemli bir başarı getirdi. 30 koltuk ve oyların yüzde 9,6 artışıyla neredeyse seçimi kazanacaktı. 2019 Aralık ayındaki seçimlerinde ise İşçi Partisi 60 koltuk kaybedip oy oranının yüzde 7,8 düşmesiyle adeta bir hayal kırıklığına uğradı. Eninde sonunda Brexit sorusu seçimlerin kilit sorusu oldu ve olacağı da önceden belliydi. Buna rağmen Corbyn Brexit'e dair net tavır alamadı. 2017 seçim kampanyasında halkın tercihine saygı vurgusunu yaparak Brexit'i kabul edeceğini açıklayan Corbyn, şimdi ise parti içi muhalefetin baskısıyla da hem kalma hem de çıkış yanlılarını tutmaya çalışarak, gündemi değiştirmeye çalıştı. Ama ana gündem Brexit idi ve bu konuda net tutum sergileyen sağcı Muhafazakâr Parti başkanı Boris Johnson seçimin büyük galibi oldu. Fakat önemli bir husus var: 20'li yaşlarındaki insanların yüzde 50'sinden fazlası Corbyn'e oy verirken, 60 yaş üstündeki nüfus yüzde 20'nin altında Corbyn'e verdi.
Peki bu, sol için ne demek? Ciddi bir yenilgi söz konusu. Johnson hükümeti halkçı, emekçi sınıflara sertçe saldıracak. Ama Corbyn'in yarattığı hareketlilik de yok sayılamaz, yok da olmadı zaten. On binlerce kişi daha radikal, emek lehine bir siyaset için kazanılmış oldu.
İşçi Partisi'nde başkanlık yarışında Corbyn'e yakın bir ismin çıkması bir ihtimaldir. Her halükarda, antikapitalist solun, toplumsal örgütlenmeyi derinleştirip yaygınlaştırması lazım. Ancak bu şekilde toplumsal güç dengeleri sol, emek lehine değişip İşçi Partisi'yle parlamenter alanda bir müttefik bulabilir.

Sanders'ın istikrarlı yürüyüşü

ABD başkanlık seçimleri ise Kasım 2020'de gerçekleşecek. 3 Şubat itibariyle DP'nin ön seçimleriyle başkanlık yarışmasındaki adayı belirlenmeye çalışılacak. Cumhuriyetçilerde mevcut başkan olarak Trump neredeyse belli iken, DP'deki adaylar 2016'ya göre epey kalabalık. Başlangıç 20'nin üzerinde olan aday adaylarından bazılarının bırakmasından sonra, 14 Ocak itibariyle 12 aday adayı kaldı. Bu 12 isimden 3-4'ü gerçek anlamda adaylığı kazanabilir durumda gözüküyor.
2016 Hillary Clinton fiyaskosunun ardından DP statükocuları ciddi bir eleştiri-özeleştiri sürecine girip yenilenmeyi başaramadılar. Fakat bugünkü ABD 2016'nın ABD'si değil artık. Sanders'tan sonra DP'nin bütün adayları hiç olmaza "sol" bir dil kullanmak zorunda kaldı.
Ayrıca, Sanders'ın arkasında gençlerin başını çektiği sosyalist bir hareketlilik başladı. Amerika Demokratik Sosyalistler adlı örgütün üye sayısı kat kat arttı, genç nüfusun desteği büyük oranda Sanders'a yöneldi. Özellikle gençler arasında sosyalizm kelimesi korkutan bir kelimeden ziyade kapitalizme tercih edilen bir siyasi seçenek haline geldi. Elbette, sosyalizm derken bu, çoğu zaman klasik sosyal demokrasinin ya da kimi sosyal hak taleplerinin ötesine gitmiyor, ama bu değişim de inkâr edilemez.
Sanders'ın adaylığı kazanıp kazanamayacağını bilmiyoruz. ABD'de hem büyük medya kuruluşları hem de DP yönetimi Sanders'a karşı. Ama aynı zamanda kendisinin son günlerde, ilk ön seçimin yapılacağı eyaletlerde ciddi bir yükselişte olduğunu da biliyoruz.
Özetle, hareketli, uçlaşma eğilimlerinin güçlendiği bir dönem bizi bekliyor ve ABD'deki gelişmeler bir hayli önemli. Sağ-otoriter eğilimlerin güçlendiği doğrudur, sermayenin git gide otoriter yönetimleri tercih ettiği de. Fakat aynı zamanda özelikle genç nüfustan doğru yükselen bir karşı dalga da mevcut. Bu karşı dalgayı görmezden gelmeyerek destekleyip radikalleştirmek gerek.

KADIN

Kıtalar arasında mor bir dalga yayılıyor!

Rüzgârın ta kendisi!

Las Tesis, Şili'den dünyaya özgürlük mücadelesi ile yoğrulan bir zincir şeklinde yayıldı. Şu an enternasyonal bir kadın örgütü olmasa da kadın mücadelesi enternasyonalleşiyor.

DenizUslu

Enternasyonal kelimesinin kadın özgürlük mücadelesi ile bütünleştiği zamanlardan geçiyoruz. Dünyaya "kuş bakışı" bakıldığında dahi anlaşılan, irili ufaklı fakat iriliğin daha da büyüdüğü zamanlar.
İzlanda'da "eşit işe eşit ücret" talebiyle yürütülen kadın grevleri; dünya genelinde bir domino etkisi yaratarak, birçok ülkede farklı taleplerle kendine yer bulmuştu. Farklı ülkelerdeki kadınların birbirine ses verdiği kadın grevleri; kürtaj yasağına, kadın cinayetlerine, tacize, tecavüze karşı, eşit işe eşit ücret için gerçekleşmişti.

Tüm dünya kadınları ayakta

İsviçre'de 14 Haziran 1991 yılında ülke çapında ilk kadın grevi gerçekleşmişti. 28 yıl sonra kadınlar benzer taleplerle yine aynı tarihte grevdeydi. İsviçre'den de dünya kadınlarına grev tartışması bir yelpaze gibi açıldı.
Dünyadaki tüm kadınlar; patriyarkanın ve kapitalizmin gerçekleştirdiği sömürü biçimlerinin yarattığı ortak ezilme biçimlerine karşı bir araya gelerek, enternasyonal bir kadın mücadelesinin önünü açıyorlar.
Öyle ki 25 Kasım'larda, kadına yönelik şiddetle mücadelede Dominik'teki 'kelebeklerin' kanat çırpışının Türkiye'ye esen rüzgârından bahsederdik. Şimdi ise Rojava'da, Şili'de, Arjantin'de, İsviçre'de kadınlar rüzgârın ta kendisini oluşturuyor.
Şili'de Pinochet darbesi sürecinde binlerce kadına işkence yapılan, tecavüz edilen Ulusal Stadyum Meydanı'nda, kadınlar bedenleriyle ve sözleriyle o darbe sürecine de erkek egemenliğine de okkalı bir tokat attılar. Yıllarca kadınlara parmak sallayan zihniyete karşı duruşlarıyla "Tecavüzcü Sensin!" sözünü ok gibi fırlattılar. Günlerce süren halk direnişinde barikatları da meydanları da doldurdular.
Şili'deki kadınların attığı o tokadın sesi ve yankısı, #LasTesis ile cisimleşerek dünyaya yayıldı. Polonya'da, İran'da, Sudan'da, Almanya'da, Türkiye'de kadınlar erkek devlet mekanizmalarına karşı hem kendi özgürlük bayraklarını yükselttiler hem de enternasyonal dalgaya kuvvet oldular.

Fırtınaya doğru

Dans etmek kendi başına bile kadınlar için politik bir eylem niteliği taşırken, kuzeyden güneye doğudan batıya on binlerce kadın meydanları doldurarak dansı adeta politik silah haline getirdiler. Las Tesis, Şili'den dünyaya özgürlük mücadelesi ile yoğrulan bir zincir şeklinde uzandı.
Yalnızca dans da değil. Daniela'yı hissetti herkes. Hindistan'da greve çıkan kadınları konuştu Hindistan'ı hiç bilmeyen insanlar. Meksika'daki kadınla benzer sorunlar yaşadığını gördü Irak'taki kadın.
Böylece kadınlar; tacizi, tecavüzü, kadın cinayetlerini, erkek devlet kurumları, iş yerinde kadınların ikincilleştirilmesini, ücret ve sosyal güvence ayrımcılığını, kısacası kadınların hayatını cendere içine alan bütün bir patriyarkal kapitalist sistemi ifşa ettiler.
Dünyanın dört bir yerinde kadınlar erkek devlet şiddetine karşı özgürlükleri için sokaklara dökülürken birbirlerine de dokundular. Fiziki olarak yan yana olunmasa da mücadelenin birleştiriciliğini gördüler kıtaların ardından. Şu an enternasyonal bir kadın örgütü olmasa da kadın mücadelesi enternasyonalleşiyor. Enternasyonallik mora boyanıyor. Kadın mücadelesi rüzgârla esmiyor, kadınlar rüzgârı oluşturuyor.

Konukevi değil! Kadın sığınağı

Biz size "konuk" olmuyoruz, koruduğunuz erkeklerin, teşvik ettiğiniz şiddetinden kaçıyoruz bayım!

Cemile Baklacı

Kadın sığınma evi ilk olarak 1990 yılında 19 sığınak ile Sosyal Hizmet Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) tarafından "Kadın Konukevi" adıyla açılmıştı. Kadınların evlerini terk etmeleri, boşanmak istemeleri, güçlenip, tahakküm altına alındıkları çarktan çıkıp kendi hayatlarını yeniden kurmak istemesi erkek egemenliğine, bununla beslenen erkek devlet sistemine ters, yanlış!
E bu nedenle iktidar da kadınları konuk evinde 'konuk' edip yeniden 'eve' göndermenin niyetinde. Bu nedenle devletin konukevi diyerek niyetini açık ettiği ve şiddeti görünmez kıldığı yere kadın hareketi "sığınak" demeye devam ediyor.
Erkek egemen bu anlayış 2019 yılında 474 kadının öldürülmesiyle sonuçlandı. Bu cinayetlerin birçoğu kadınların boşandığı ya da boşanmak istediği eşleri tarafından işlendi.

Kadınlar için kalıcı çözümlere ihtiyaç var

Aile Bakanı Selçuk, hizmetlerinin ne kadar iyi olduğunu anlatırken Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerine/ŞÖNİM'e gelen 153 bin kadın ve çocuk olduğunu söylüyor! Övgüyle anlatılan "şu kadar kişiye hizmet verdik" açıklamaları bulunduğumuz şiddet ve tehdit ortamının sadece görünen yüzü. Şiddet hızla tırmanırken verilen "hizmet" rakamlardan fazlası!
Kadın mücadelesi sonucu 2013'te 125 olan kadın sığınakları 2019'da 145'e çıktı. Bütün bir ülkeden bu kadar sığınma evi. Şiddet oranları, sığınma evi rakamları, artan kadın cinayetleri bize kapasitenin yetersizliğini gösteriyor aslında. Peki var olan kadın sığınakları nasıl işliyor? 22. Kadın Sığınağı Kurultayı sonucunda yayınlanan rapor ŞÖNİM ve sığınağa dair perspektif de sunuyor. Bu raporda da görülüyor ki sığınakta bir süre kadınlar eve, şiddete geri dönüyor. Dönmek zorunda bırakılıyor. Devletin konuk evleri, şiddet gören kadınların, evine geri gitmesi için ara bir istasyon işlevi görüyor.

Kadınlar güçlendirilmeli

Kreş, maddi destek, konut desteği, sosyal ve psikolojik gelişimi sağlayacak ara formlar ve destek mekanizmaları kurulmadığı sürece sığınaklar misafirhane olmaktan, acil durum serumu vermekten öteye gitmiyor.
Yetersiz olan sığınaklarda yetersiz personelle gün kurtarılıyor. 15 milyon nüfuslu İstanbul'da bir tane ŞÖNİM ile 'hizmet' veriliyor. Kadınların güçlenmesi anlayışından uzak, hak temelli yaklaşımın dışında 'sosyal yardım' acizliğine iten, itaat etmeye teşvik eden, şiddet döngüsü içinde kadının çaresizlik duygularını perçinleyen bir sürece dönüşüyor.
Kadın özgürlük mücadelesiyle birlikte, sığınaksızlığa doğru dönüştürmeye çalıştığımız yaşamlarımızda; kadınları güçlendiren, tüm sorumlulukları kadına yüklenen çocukların ihtiyaçlarının devlet tarafından karşılandığı, kadınların yeni hayat kurma imkânlarının oluşturulduğu, sosyal hizmet kaynaklarına kolay ve verimli ulaşımın sağlandığı, psikososyal bütünlük içinde toplumsal cinsiyet eşitlik perspektifiyle geliştirilen hizmet bütünlüğüne ihtiyacımız var.

Genç kadın işsizliği rekorda

İşsizlik kuyruklarında biriken genç, üniversite mezunu kadınlar hızla artarken, bunun aslında hizmet ettiği şeyler olduğunu da görüyoruz. İktidar, işsizlik sorununu, başka seçenekleri dayatarak kapatmaya çabalıyor.

Dilan İpek

Kapitalizmin küresel çapta girdiği yapısal kriz kendisini giderek daha fazla gösteriyor. Ekonomik krizin en yakıcı sonuçlarını, yükselen bir yoksulluk, güvencesizlik, işsizlik dalgası olarak yaşamaya devam ediyoruz.
Bu sonuçları, günlük yaşamlarında bütün çıplaklığıyla tecrübe eden kesimlerin başında da ancak hayatta kalmalarına yetebilecek ücretlerin ödendiği işçiler ve işsizliğe mahkûm edilmiş, büyük bir yedek iş gücü ordusu olan gençlik geliyor.

Oranlar tırmanıyor

Türkiye'de de açık bir gerçek var: İşsizlik oranlarını hız kesmeden yükseliyor. Genç işsizlik oranı geçtiğimiz sene Ocak ayında yüzde 26.7 ile rekor kırmıştı, yine geçtiğimiz Temmuz ayında yüzde 27.1'e yükselerek bir yılda ikinci rekorunu kırdı. Yüzde 25,3 ile ise 2019 yılı kapatılmış oldu.
İstatistiklerdeki kategorilerde en yüksek puan ise yüzde 27,4 ile genç kadın işsizliği.

Borçlu mezun

Üniversite mezunlarının ezici çoğunluğu, okullarını bitirir bitirmez, giderek genişleyen işsizler havuzuna katılıyor. Yaşamlarını insan onuruna yakışacak niteliklerle kurma hayalleri, doğrudan doğruya hayatta kalma savaşının gerçeği ile yer değiştiriyor. O aşamaya kadar zaten açık eşitsizliklere kurban edilerek gelmiş bulunan üniversiteli gençlerin çoğunluğu, KYK borçlarını ödemeye, müthiş bir yoksunluk ve yoksulluk içerisinde, mahkûm bırakılıyor. Artık işsiz olan öğrenciler, borçlarının altında ezilmeye terk ediliyor.

Evlenince sorunlar bitecek!

Öğrenim sürecinde apaçık bir eşitsizlik ve taciz/şiddet uygulamalarına maruz bırakılan kadınları elbette ki mezun olduktan sonra başka bir hayat, eşitlikler dünyası beklemiyor. Hem de şu kriz döneminde. İstihdam alanının dışında olan kadınlar için, alanın içi de güllük gülistanlık değil. Ama işsizlik kuyruklarında biriken genç, üniversite mezunu kadınlar hızla artarken, bunun aslında hizmet ettiği şeyler olduğunu da görüyoruz. İktidar, işsizlik sorununu, başka seçenekleri dayatarak kapatmaya çabalıyor. Genç kadınlar, üniversite hayatları boyunca çeşitli yollardan evlilik fikrine alıştırılıp buna dair eğitiliyorlar. Şu günlerde, iktidardakilerin dillerinde yeniden türeyen "evlenin" söylemi de işsizliğe ilaç olarak sunuluyor. "Genç kadınlar, üniversiteyi de okudunuz, artık evlenin!" Bütün genç kadınlara, "okumuş annelik" dayatılıyor. "Devlet baba"mız evlenmemizi buyuruyor! Evlenince, bütün borçlarımızın silineceği hatta destek alacağımız söyleniyor. Bu kıskaçların arasından sıyrılıp özgürlüğü kovalayan kadınları da görmek mümkün. Genç kadınlar her yerde en önde: En yakın örneği Las Tesis.

EKOLOJİ - KÜLTÜR

"İhtiyacımız olan şey kahramanlar değil, kahramanlara ihtiyaç duymayan bir toplumdur."

Toplumsal nesneye karşı, politik sanat

Adorno'nun kavramsallaştırmasıyla kapitalist sistemin bireyi "toplumsal nesne" haline getirmekte kullandığı biçim "kültür endüstrisi" olarak tanımlanıyor. Dünya çapında süren üretim, mülkiyet ve paylaşım ilişkilerine göre bu ideolojik aygıt şeklini alıyor.

Utku Şahin

Kapitalizm iktisadi ve siyasal hegemonyasını inşa ederken, kültürü önemli bir araç olarak kullanıyor. Toplumların neyi izleyip neyi okuyacağına, nasıl yaşayacağına kadar tüm yönelimlerini konsolide eden, bu süreci her gün her saat yeniden üreten bir yapıdan bahsediyoruz. Herhangi bir olguyu veya olayı geniş kitleleri etkileyecek ve yönlendirecek boyutta üreterek, özneleşme sürecini zorlaştırarak bireyleri nesneleştiriyor. Adorno'nun kavramsallaştırmasıyla kapitalist sistemin bireyi "toplumsal nesne" haline getirmekte kullandığı biçim "kültür endüstrisi" olarak tanımlanıyor. Dünya çapında süren üretim, mülkiyet ve paylaşım ilişkilerine göre bu ideolojik aygıt şeklini alıyor.

Alternatif kültür-sanat

Sanat üretimi ve kültür birikimi/paylaşımı sürecinin bireyin yaratıcılığını açığa çıkaran özelliklere sahip olması gerekir. Kültür sanat faaliyetleri sırasında bireylerin yan yana gelmesiyle yapılan üretimin sonucunda alternatif, yeni bir yaşama doğru adımlar atmak mümkün.
Anti-kapitalist anlayışı merkezine koyan bu bakış, yeni bir toplumun nüvelerini yaratacak güce sahip. Öyle ki arayışında olduğumuz paylaşım eşitliğinin sağlandığı komünist toplumun önemli besin kaynaklarından biri kültür sanat faaliyetlerinin üretimi sonucu açığa çıkacak ürünlerdir.

Sanatın tarihsel gücü

Sistem karşıtı mücadelelerin tarihine baktığımızda sanatın ne kadar büyük etkiye sahip olduğunu gözlemleriz. Bu enerji kimi zaman müzikle, kimi zaman resimle, sinemayla açığa çıkar. Tüm bu enerjinin ve ortaya çıkan eserlerin, içinde yaşanılan süreçten bağımsız olmadığını, etkileşim halinde olduğunu görmeliyiz.
Yaşanan büyük savaş ve yıkımların içerisinden daima bir ışık sızar günlük hayatın akışına. Halkların zorbalığa karşı direnişini ve mücadelesini anlatan şiirleri, şarkıları dinler kulaklarımız. Öyle ki tarih boyunca zulmedenlerin adı utanç sayfalarına yazılırken, halkların mücadele dolu anıları, sanat sayesinde nesiller boyunca aktarılabilmiştir. Dolayısıyla birikmekte olan kültür ve sanat üretimi, geçmişten bugüne ışık tutmaktadır.

Nasıl bir örgütlenme

Günlük hayatın kuşatmasını kıracak öz örgütlenmeleri kültür sanat mücadelesinde yaratmak mümkün. Kapitalizmin bireyi yalnızlaştıran tüm kuşatmasına rağmen, dayanışma ve kolektif üretim yoluyla yan yana gelebileceğimizi biliyoruz. En geniş halk kitlesine ulaşabilecek bu kültür sanat anlayışının kapsayıcı, özgürlükçü ve güçlendiren bir yapıya sahip olması gerekiyor.
Kurduğumuz ağlar, bireyin toplum içerisinde nesneleşme tehlikesine karşı, tüm toplumu güçlendirerek özneleşmesine katkıda bulunmalıdır. Entelektüel birikimin ve üretim sürecinin halkın tamamıyla kaynaşması gerekir. Aksi halde orta ve üst sınıflara hitap eden bir söylenceyi yaymaktan başka bir şey yapmış olmayız.
Egemen kültür anlayışı, her yaştan insanı AVM'lere hapsederek, ufalayıp ezmek istiyor. Kültür ve sanatın içinden çıkan tüm enerjiyi, mevcut araçlarıyla birlikte değiştirip dönüştürerek, kapitalizmin çarkına uygun kenar vidaları haline getiriyor.
Kültür-sanat çalışmalarında sosyalleşme, paylaşım ve dayanışma ortamını kurabilmek elzem, ancak onun da ötesinde şimdi bireylerin özneleşmesini ve politik bilincini geliştirecek yeteneği kazanmak gerek. Sistemin baskıcı ve yabancılaştıran yapısının yarattığı özgüvensiz, bencil bireylerin yerine; güçlü, özgür, yaratıcı, toplumun geleceği ile kendi geleceği arasında bağ kurabilen bireyleri, ancak politik kültür ve sanat anlayışıyla inşa edebiliriz. Son vurgu Bertolt Brecht'e ait olsun; "İhtiyacımız olan şey kahramanlar değil, kahramanlara ihtiyaç duymayan bir toplumdur."

Ya Kanal Ya İstanbul!

Kanal İstanbul projesinin doğa ve toplum üzerinde yaratacağı ekolojik ve ekonomik felakete karşı İstanbul halkı başta olmak üzere toplum, nükleer santrallerden HES'lere, kentsel talan projelerinden Kaz Dağları'na kendisini ve taleplerini bir halk gerçekliği olarak ortaya koymaya devam ediyor.

2011 yılından beri bir şekilde gündemde tutulan ve geçtiğimiz günlerde tekrar ve daha güçlü bir şekilde gündeme gelen Kanal İstanbul projesine karşı, ekonomik ve ekolojik krizin tahribatından en çok etkilenen halk, Kanal projesi olursa İstanbul'un olmayacağını biliyor.
Geçmiş deneyimlerden dersler çıkarıyor, öğreniyor ve güç biriktiriyor. Ve bu toplumsal gerçeklik, her kritik kavşakta kendisini ortaya koymaya devam ediyor.

Halk inisiyatif alıyor

Öyle ki, Kanal karşıtı ciddi bir halk inisiyatifi oluşmuş durumda.
Halk, AKP-MHP iktidarının yapmak istediği Kanal İstanbul projesine karşı, Çevre ve Şehircilik Müdürlükleri önünde yağmur çamur demeden son itiraz saatine kadar, itiraz dilekçeleri ile uzun kuyruklar oluşturarak tepkilerini öncelikle dilekçe vererek dile getirdi. Bu tepkiler, sadece itiraz dilekçeleriyle de sınırlı kalmadı.
Kanal projesine karşı; çözümün örgütlü bir mücadeleden geçeceğini gören ve bilen toplum, 100'e yakın kurumun da içerisinde bulunduğu "Ya Kanal Ya İstanbul Platformu"nun da inşası ile itirazlarını sokakla buluşturmaya başladı. Ya Kanal Ya İstanbul şiarıyla, ekolojik katliam projesine itirazın sadece dilekçelerle sınırlı olamayacağı, mücadelenin büyütülmesi amacıyla kampanya örgütleneceği de ilan edilen çağrıda bu itirazın yalnızca Kanal İstanbul'a değil, işsizliğe, yoksulluğa, krize ve ekolojik tahribata karşı bir itiraz olduğu da beyan edilmiş oldu.
Hiçbir tutar yanı olmayan projenin zararlarından en çok kendilerinin etkileneceğini bilen halk, İstanbul'u savunmak ve Kanal İstanbul projesine 'Hayır' demek üzere; Küçükçekmece Gölü etrafında insan zinciri oluşturarak "Gelecek nesiller için buradayız, Kanal hayal, deprem gerçek" sloganlarıyla mücadeleyi güçlendirmeye devam ediyor.

Yaşam Nöbeti direnişi kazandı!

Büyükada'da ruam hastalığı teşhisi konulduğu açıklanan 81 at öldürüldükten sonra; yaşamı savunan, fayton zulmüne karşı bir araya gelenler, "Hayvana, İnsana, Yeryüzüne Özgürlük" diyerek atlı faytonların kaldırılması için İstanbul Büyükşehir Belediyesi önünde Yaşam Nöbeti'ne başlamıştı.

Talepler nelerdi?

19 Aralık 2019 tarihinde İBB Saraçhane binası önünde "Atlı Faytonların Yasaklanması" talebiyle başlatılan #YaşamNöbeti direnişinin acil talepleri:

- Uzun yıllardır denetim ve kontrolü yapılmayan, bakımsızlık nedeniyle yıkımın eşiğindeki ahırlarda son derece sağlıksız koşullarda tutulan atların durumlarının derhal iyileştirilmesini,
- Ahırlardaki tıbbi takip, tespit, tedavi süreci için gerekli veteriner hekim, tekniker, personel eksiğinin giderilmesi ve sevk edilen kadroları denetleyecek mekanizmaların oluşturulmasını,
- Atların sürekli hayatını kaybettiği bir sektörün Adalar'daki son köleleri olarak çalışma kampı koşullarında barınan atların yaşam koşullarının önümüzdeki geçiş süreci kapsamında derhal iyileştirilmesi, sağlık ve beslenme şartlarının sağlandığının garanti edilmesini,

Hayvan deneylerine ve sömürüsüne son!

- Atların rehabilitasyon koşullarının sağlanması için en kısa zamanda kamu kurumları tarafından oluşturulacak rehabilitasyon alanlarına alınmasını,
- Atlarıyla ilgilenmeyen fayton sahiplerinin uyarılmasının yetmeyeceği gerçeğinden hareketle 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'na dayanılarak ilgili davaların açılması ve cezaların kesilmesini,
- Ahırlardaki dezenfeksiyon işlemlerinin derhal tamamlanmasını, karantina ahırlarının derhal kurularak ruam şüphesi altındaki, sağlık sorunları yaşayan ya da aşırı çalıştırılmaktan ötürü ölüm tehlikesi altındaki atların bu alanlara alınmasını,
- Atların yoğun kullandığı yollarda ve otlama alanlarında hastalığın bulaşma riski nedeniyle dezenfeksiyon işlemlerinin yapılmasını ve diğer hayvanların izlenmesini,

Karar ve denetim organlarında hayvan hakları savunucuları yer almalı!

- Atların bugününe ve geleceğine ilişkin kararların alınacağı komisyon ve kurullarda #YaşamNöbeti tarafından önerilecek uzmanların ve hayvan hakları savunucularının da yer almasını,
- Fayton sömürüsünden kurtarılan atların herhangi bir sahiplendirme ya da devir süreci sonucunda deney, gıda, eğlence, hayvanat bahçeleri vb. sektörlerin istismarına bırakılmayacağının garanti edilmesini talep ediyoruz.

Kazanımla sonuçlandı

Geçtiğimiz günlerde mecliste yapılan açıklamada; atlı faytonların tamamen kalkması için Ekrem İmamoğlu ve vali ile görüş birliğine varıldığı, Adalar'da elektrikli araçların kullanılacağı, atların hayatının sonuna kadar kalacağı rehabilitasyon merkezlerinin altyapısının Mart'a kadar biteceği söylendi. Bir aydır süren direniş, verilen sözler tamamen tutulana kadar devam edecek!

ORTADOĞU

Evrim Muştu

ABD ve İran arasındaki çatışma, Orta Doğu'da büyüyen sınıfsal tepkileri sadece bir süreliğine engelleyebilir

Irak'ta sınıfsal mücadeleye füze darbesi

ABD ve İran arasındaki çatışmanın Irak'ta kızışmasının asıl tragedyası 'sıcak' savaş olasılığının artması değil, olası ve köklü bir toplumsal değişiminönünün baştan kesilmesidir.

Irak'ta yeni yılı her şeye rağmen neşeyle kutlayan protestocular olayların bu şekilde karışacağını beklememiştir herhalde. Üç aydır süren mücadeleleri, kamuda bir anda anlamını yitirdi.
ABD'nin 3 Ocak'ta aldığı bir karar üzerine; İran'ın Ortadoğu siyasetindeki en kilit adamı, Kudüs Gücü ve İran Devrim Muhafızları Ordusu komutanı Kasım Süleymani, bir dronedan atılan füzeyle katledildi. Onun yanı sıra İran'ın Irak'taki -Irak'ın kendisi için de- en önemli siyasi ve askeri kişilerinden biri olan Haşdi Şabi lideri Ebu Mehdi el-Mühendis, aynı araçta olduğu için öldürüldü.

İsyan sınıfsal

Bu olaya kadar uluslararası arenada ve Irak kamuoyundahâkim olan konu, Irak'taki halk kitlelerinin ayaklanmasıydı. Halk, geçtiğimiz Ekim ayından beri durmadan, içinde bulunduğu sefalete, egemen siyasi yapıların ve devletin özündeki mezhepçiliğe ve yolsuzluğa karşı mücadele ediyor. Bu insanlar, bu süreçte 400 kişinin ölmesineve 20bin kişinin yaralanmasına rağmen, mücadelelerinden geri adım atmayıp mevcut egemen ittifakı derin bir hegemonya krizine sürüklediler.
Protesto edilen iktisadi ve siyasi düzen, ABD'nin 2003'te Irak saldırısından sonra önemli ölçüde değişmişti. Fakat sorunlar elbette daha eskilere dayanıyor; kilit noktası ise Irak iktisadının petrol rantlarına bağlı olması ve genel olarak kalkınamaması, üretim aletlerinin geliştirilememesi, yani rant ekonomisinden çıkamaması…

Rant ekonomisi

Sermayenin büyük kısmı doğrudan ve dolaylı olarak petrol üretiminden ve satışından kalan devasa rantlara bağlı. GSYİH'nin %60'ı petrol sanayisinden üretiliyor; tüm ihracatın 99.6%'sı petrolden ibaret; devlet bütçesinin 92%'si petrol rantlarından karşılanıyor.
Fakat istihdama baktığımızda işgücünün yalnızca 1%'i petrol sanayisinde istihdam ediliyor. Üstelik bu zenginliği kontrol edenin bizzat Irak'ın en büyük işvereni olan devlet yapıları olmasına rağmen durum bu. Böylece devlet, en kilit iktisadi aktör olarak, en temel iktisadi sorunlara çözüm üretemiyor: Gençler ve akademisyenler arasındaki işsizlik Yüzde 20 oranında, bunun yanı sıra kadınlar arasında 40% oranında. İşi olanların da çalışma koşullarının güvencesiz, esnek, ucuz ve kısa süreli kısacası felaket olduğu malum. Ayrıca su, gıda, sağlık, eğitim, ulaşım gibi altyapı ve temel hizmetlerle ilgili de devlet görevini yerine getiremiyor. Devletle arasını iyi tutanların dışında herkes ızdırap çekiyor.

ABD'nin "başarısı"

İşte halk bu vaziyete, devletin ve iktisadın bu verimsizliğine ve yolsuzluğuna karşı ayaklandı. Despotik karakterini yeniden ortaya çıkarıp bu isyanı demir yumrukla parçalamaya çalışan devlet, bunca kayba uğrayanprotestocuların öfkesini daha da arttırarak içinde bulunduğu krizi gittikçe derinleştirdi.
ABD, Süleymani ve Mühendis'i, her iki devletin siyasetlerinde merkezi bir yerde duran kadrolarını bu şekilde katlederek, ana çatışma zeminini kaydırdı. Böylece Şiilik'te zaten önemli olan malum şehitlik kültünü ve ritüellerini, ayrıca Arap milliyetçiliğini tetikleyerek, Irak iktidar bloğunun İran'ın da yardımıyla aylardır yapmaya çalıştığı fakat beceremediğini bir aksiyonla becermiş oldu. Verilen sınıf mücadelesinin yerine ise İran ile ABD ikilisinden oluşan emperyalistler arası çatışma geçiverdi.

Orta Doğu'daki çatışmanın stratejik safhası

Kaygısız olan ise İran; açıkça belirttiği gibi, bundan sonra stratejisi ABD'ye karşı kazanasıya kadar savunmak değil, ABD'yi bölgeden aktif olarak uzaklaştırmaktır. Önümüzdeki aylarda buna benzer gerginlikler büyük ihtimalle artacaktır.

ABD Irak'taki nüfuzunun 2003 savaşından beri gittikçe eridiğini, yerine de İran'ın nüfuzunun geçtiğini görüyor. Hatta bu, bölgenin geneli için geçerli olan bir eğilim. Bunun farkında olan Trump hükümeti "maksimum baskı kampanyası" ile beraber stratejik olarak hücuma geçmiş oldu. Kaybettiği nüfuzunu İran'ın etkisini kırarak geri kazanmaya çalışıyor.
İran bunca güçlü düşmanın karşısında oldum olası izlediği defans stratejisini izlemeye devam ediyor. Savunarak kazanmaya çalışanlar harekette kalırlar, saldırıların etkisini azaltmak için savunma alanını genişletirler, açıktan açığa savaşmadan zaman zaman nokta vuruşu hamlelerle düşmanı yaratırlar ve böylece belirleyici kalmaya çalışırlar.

Aktif defans

Irak sahasında ise durumlar değişik, çünkü "güçlü" olan İranABD'yi defansa mecbur etmiş durumda. ABD'nin Süleymani ve Mühendis'i vurması "savunma hamlesiydi" diyen Trump yalan söylememiş olabilir. Defansta bulunan ABD aktif olarak pozisyonlarını hiç olmasa da düşmanı yaralayarak iyileştirmeye çalıştı.
Böyle bir hamlenin asıl anlamı, düşmanı genel defansif pozisyonundan çıkartıp ofansa geçmesini sağlamaktır. Böylece "aktif defans" süreci ofansa akmış olur ve düşmanın tepkisi üzerinden meşru bir "savunma saldırısı" örgütlenir.

Ofans kaygıları

İran ABD'ye doğrudan füzeyle saldırarak defansından çıkmış

oldu. ABD'nin bu sefer ofansa geçmemesi açıkçası muhakeme yeteneğinin tam yerinde olmadığını ve ofansla ilgili kaygıları olduğunu gösterdi. Kaygısız olan ise İran; açıkça belirttiği gibi, bundan sonra stratejisi ABD'ye karşı kazanasıya kadar savunmak değil, ABD'yi bölgeden aktif olarak uzaklaştırmaktır. Önümüzdeki aylarda buna benzer gerginlikler büyük ihtimalle artacaktır.

Emperyalistler arası çatışmanın zemini

ABD ile İran arasında yaşanan gerginlik, drone suikastı ve İran'ın Irak'taki ABD askeri üslerini bombalamasıyla beraber tarihsel zirveye ulaşmış oldu. Bu zirve neyin zirvesi?

ABD'yle doğrudan ve resmi olarak savaşta olmayıp, ABD'nin askeri üslerine resmi olarak füze saldırısı uygulayan bir devleti kimse hatırlar mı? Evet, yarım yüzyıldan fazla süren bu çatışma hakikatten yeni bir zirveye ulaşmış oldu.
Uzun zamandır süren bu çatışmadan dolayı solun bazı kesimleri tarafından İran "anti-emperyalist" olarak nitelendiriliyor. Bu çatışmaya yakından baktığımızda ise durumun farklı olduğunu anlıyoruz.

İran'ın anti-emperyalizmi

Çatışmanın uzun vadeli süreçlerine baktığımızda tarihte asıl olarak yaşanan ilk krizin; 1951'de başlayan ve 1953'te ABD ve Britanya istihbarat örgütleri tarafından dönemin Başbakanı Musaddık'a karşı düzenlenendarbe yoluyla sona erdirilen "Petrol Krizi" olduğunu görüyoruz. Çatışma mantığının asıl yapısı burada en safhaliyle ortaya çıkmıştı: Bu has anti-emperyalist bir çatışmaydı.
Malum, bu krizin ana sebebi İran halkının ve siyasi iradesininpetrol sahalarını kamulaştırarak özellikle Britanya'nın emperyalist yaderkliğinden kurtulmak ve kendi kaderini belirlemek idi. Kapitalist sistemin geçtiği "ulusal bağımsızlık" mücadele çağında şekillenen bu toplumsal ve siyasi irade, emperyalist güçler tarafından baltalandığı için kendisini gerçekleştiremedi. Onun yerine yerleştirilen Şah Rejimi 1979'a kadar çok daha bağımlı bir kapitalist gelişme sürecinden geçecekti. Bu süreçte Şah'ın ABD ve Britanya, sonra da İsrail'in yardımıyla kurduğu devlet, doğrudan batı emperyalizminin global stratejisinin bir ögesi olacaktı. ABD'nin başını çektiği Batı emperyalist bloğun bölgedeki kolonu olacaktı ve oldu da;ama halk için yaderklik sürecekti.

İslam "devrimi"

1979 İran devriminin temelinde de işte bu mantık yatıyordu. Fakat bu sefer popüler iradeyi temsil eden İslamcılık olacaktı; ki bu durum Ortadoğu'da istisnai olmaktansa zamanın genel siyasi eğilimini temsil ediyordu. Devrilen Şah rejiminin arkasında bıraktığı devlet yapıları "devrimciler" tarafından imha edilmedi. Bilindiği gibi aksine bu devlet gittikçe büyütüldü.
Karşı devrim girişimlerine karşı kendini savunabilen İslam Cumhuriyeti, 2000'lere doğru gittikçe bizzat kendisi "yayılmacılık" olarak tanıtılan alt-emperyalist politikalar uygulamaya başladı. Özellikle ABD'nin Afganistan ve Irak işgalleri esnasında bu ülkelerde kurduğu ağlar ve yarattığı nüfuz oldukça arttı.
Bakıldığında ironik olan, ABD'nin emperyalist stratejisinde 1950-80 arasında Şah için biçtiği alt-emperyalist rol, bugün İslam Cumhuriyeti tarafından ve kendisinin (ABD'nin) yarattığı koşullardan ötürü başarılı bir şekilde izleniyor. ABD emperyalizmine bu derece içten bağlı olan İran ise, kendisini ABD'nin yeni global emperyalist stratejisinin karşısında buluyor. Fiilen iki emperyalizm, biri global, biri bölgesel, şu an Ortadoğu'da çatışıyor.

Anti-emperyalizm var mı?

Bu anti-emperyalizmin olmadığı anlamına gelmez elbette; fakat anti-emperyalist pozisyonun neyden ibaret olduğuna dikkatlice bakmak gerekiyor.
Anti-emperyalizm ancak kendisini, bu iki ülkede gerçekleşen halk isyanlarının içerisinde gösterebilir: İlki İran halkının mücadelesinde yer edinen, İran devletinin alt-emperyalist bölge siyasetine ve yine ABD'nin emperyalist Ortadoğu siyasetine olan karşıtlıkta…
Öte yandan Irak halkının mücadelesinin bir parçası olan; ABD ve İran arasındaki çatışma ile İran devletinin kendi ülkelerinde yaratmaya çalıştığı nüfuza olan karşıtlıkta gözlemlenebilir.
Halk isyanları yoksulluğa, diktatörlere, gericiliğe karşı ortaya çıkmış olmasına rağmen, bölgede gelişen emperyalist çıkarlar ve onların yarattığı savaş ortamına karşı mücadele, anti-emperyalist bir çizgiyi de içerisinde barındırıyor.
Bu yüzden ancak bu pozisyonda, yanibu ikili muhalefette mücadele eden halk kitleleriyle dayanışmak ve mücadelelerini desteklemek antiemperyalist bir sola yakışır. Aksi anti-Amerikancılıktan öteye gitmez.

toplumsal özgürlük

Sahibi ve Sorumlu Yazışleri Müdürü: Savaş Çiçek
Adres: İstiklal Cad. Balo Sok. Tokatlıyan Han No: 21 Beyoğlu
Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. Merkez Mah. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza No: 11A/41 Yenibosna/Bahçelievler, İstanbul Tel: 0212 454 30 00